Univerzita Karlova v Praze

Filozofická fakulta

Katedra středoevropských studií

Bakalářská práce

Martina Pochmanová

Studenti z polských území na Vysoké škole obchodní v meziválečném období

Students from Polish territories at "Vysoká škola obchodní" in the interwar period

Praha 2016

Vedoucí práce: doc. PhDr. Petr Kaleta, Ph.D.

Poděkování:
Za pomoc při tvorbě práce bych ráda poděkovala zejména vedoucímu práce doc. PhDr. Petru Kaletovi, Ph.D. za jeho cenné rady a připomínky při vyhledávání pramenů a psaní práce. Dále bych chtěla poděkovat zaměstnancům Archivu ČVUT, zejména Mgr. Petru Müllerovi, bez něhož by tato práce nemohla vzniknout. Poděkování patří také kamarádce Mgr. Anně Plasové za korekturu.

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala samostatně a výhradně s použitím citovaných pramenů, literatury a dalších odborných zdrojů.

V Praze, dne 3. května 2016

……..

Jméno a příjmení

Klíčová slova

Vysoká škola obchodní
Polští studenti
Národnost
Státní příslušnost
Náboženství

Klíčová slova

"Vysoká škola obchodní"
Polish students
Nationality
Citizenship
Religion

Abstrakt

Bakalářská práce *Studenti z polských území na Vysoké škole obchodní v meziválečném období* si klade za cíl zmapovat přítomnost polských studentů (národnost, místo narození, náboženskou a státní příslušnost). Práce vychází z materiálů archivu Českého vysokého učení technického, kde jsme využili fondy Vysoké školy obchodní. Zaměřili jsme se na studenty, kteří se narodili na území tehdejšího Polska nebo měli v evidenci Vysoké školy obchodní uvedenou polskou národnost či státní příslušnost. Fondy, ze kterých jsme čerpali, pocházejí z akademických let 1918–1938. V průběhu bádání jsme si často všímali častých proměn polských a ukrajinských jmen a příjmení, přičemž v některých případech docházelo k popolšťování, v jiných k počešťování. Státní příslušnost se začala evidovat až po roce 1925, kdy už bylo většinou vzhledem ke geopolitickému vývoji jasné, do jaké země student patří. Zajímavou kapitolu představuje náboženství, které je doplněno grafy. Studenti z Haliče jsou ve většině případů řeckokatolického vyznání, zbytek námi zkoumaných studentů jsou katolíci nebo židé. Najdeme zde i jednotlivce z jiných náboženských skupin, jako je např. Jednota českobratrská nebo Baptistická církev.

Abstract

The bachelor thesis titled ‘Students from Polish territories at "Vysoká škola obchodní" in the interwar period’ makes an attempt to chart the presence of Polish students following aspects such as their nationality, place of birth, religion and citizenship. The thesis’ research is based on archive materials from the Czech technical university, where repositories from the "Vysoká škola obchodní" were used. The thesis focuses on students who were either born in former Poland or had written evidence of polish nationality or citizenship at the University of Commerce. The repositories put to use are dating back to the academic years 1918 to 1938. During research, frequent changes of both Polish and Ukrainian names and surnames were noticed, and in some cases there were linguistic adaptations towards Polish language while in other cases towards Czech language. Evidence of respective nationality did not begin to show on records until 1925, when mostly due to geopolitical developments it became clear to what country the students belonged. An interesting chapter, accompanied by graphs, tackles the question of religion. Surveyed students from Halič were mostly Greek-Catholics, while the rest were either Catholics or Jews. Individuals from other religious groups, such as the Czech Brethren or Baptist Church were also found.

Obsah

1 Úvod 8

2 Historie Českého vysokého učení technického a Vysoké školy obchodní 10

2.1 Historie první vysoké školy technické 10

2.2 Československá vysoká škola obchodní 12

2.2.1 Studium na vysoké škole obchodní 15

2.2.2. Zápis a poplatky za studium 15

2.3 Národnostní struktura studentů na ČVUT a UK 16

2.3.1 Národnostní struktura studentů na ČVUT a VŠO 16

2.3.2 Národnostní struktura studentů Univerzity Karlovy v Praze 18

3 Studenti z území meziválečného Polska 20

3.1 Obyvatelstvo 22

3.2 Náboženství 24

3.3 Regiony původu zkoumaných studentů 24

3.3.1 Halič 24

3.3.2 Volyň 26

3.3.3 Těšínsko 29

3.4 Otázka státní příslušnosti 30

3.5 Náboženská situace v předválečném Polsku 32

3.5.1 Rozmanitost náboženství zkoumaných studentů 33

3.6 Úspěšnost studentů u závěrečných státních zkoušek 38

4 Změny jmen a příjmení studentů 40

4.1 Změny v ukrajinském jazyce 40

4.1.1 Křestní jména a jejich nejčastější změny 40

4.1.2 Samohlásky „i“/„y“ 41

4.1.3 Souhláska „v“/„w“ u křestních jmen 41

4.1.4 Spřežka „ks“/souhláska „x“ 41
4.1.5 Jméno Štěpán/Štěpánka 42
4.1.6 Souhláska „v“/„w“ u příjmení 42
4.1.7 Změkčování u příjmení 42
4.1.8 Ukrajinská příjmení s koncovkou -ová 42
4.2 Změny v polském jazyce 43
4.2.1 Jiná národnost – jiná státnost 44
4.2.2 Souhláska „w”- změněná na „v” 45
4.2.3 Koncovka -ová v cizích příjmeních 45
5 Závěr 46
6 Použité prameny a literatura 48
7 Seznam zkratek 50
8 Seznam vyobrazení 51
9 Přílohy 52
9.1 Seznam příloh 52
9.2 Seznam sledovaných posluchačů Vysoké školy obchodní 54
9.3 Počty studentů v letech 1919−1939 82
9.4 Seznam sledovaných posluchačů, kteří úspěšně absolvovali první státní zkoušku 83
9.5 Seznam sledovaných posluchačů, kteří úspěšně absolvovali druhou státní zkoušku 86
9.5.1 Státní zkouška z bankovnictví 86
9.5.2 Státní zkouška z velkoobchodního zboží 86
9.5.3 Státní zkouška z průmyslu 87
9.5.4 Státní zkouška z hospodářsko-politického oboru 87

1 Úvod

Předmětem zájmu předkládané bakalářská práce jsou studenti pocházející z území náležících po skončení první světové války k Polsku, kteří studovali na pražské Vysoké škole obchodní v letech 1918–1938. Tyto studenty jsme vyhledávali v archivních materiálech Vysoké školy obchodní, přičemž vodítkem bylo to, zda měli v některé z evidenčních kolonek uvedený údaj, jež nějakým způsobem souvisel s Polskem – ať už se zde narodili, měli zdejší státní příslušnost či polskou národnost. Cílem této práce je zjistit, kolik studentů uvedeného původu studovalo na Vysoké škole obchodní, jaká byla jejich náboženská a státní příslušnost a také k jaké národnosti se hlásili.

Práce přináší stručnou historii Českého vysokého učení technického doplněnou o historii vzniku první Vysoké školy obchodní, která byla založena pod touto univerzitou. Zajímavé je srovnání počtu polských studentů na Českém vysokém učení technickém a Univerzitě Karlově v Praze.

Někteří studenti, kteří byli předmětem výzkumu, nepocházeli z území Polska, jak ho známe z dnešní geografické podoby; proto se v naší práci snažíme charakterizovat tři hlavní regiony, odkud studenti pocházeli (Halič, Volyň, Těšínsko), se zvláštním důrazem na ty, které dnes již součástí Polska nejsou. Tři hlavní území – Halič, Volyň a Těšínsko – jsme následně rozpracovali v samostatných kapitolách, kde se věnujeme geografickému popisu tohoto území, historickému vývoji, národnostní skladbě obyvatelstva a jeho náboženství. Vycházíme ze statistik Krysztofa Zamorského a z oficiálního prvního a druhého polského sčítání obyvatel, které proběhlo v roce 1921 a 1931. V případě obyvatelstva Těšínska jsme čerpali z údajů zjištěných při československém sčítání obyvatelstva.

Hlavním problémem, s nímž jsme se při práci setkali, byla otázka státní příslušnosti studentů na počátku existence obnoveného polského státu. Kolonka státnost se v katalogu posluchačů začala objevovat až v zimním semestru akademického roku 1925–1926. V tabulce 1 *Úprava státní příslušnosti u studentů v zimním semestru akademického roku 1925–1926* je jasně patrné, že státnost, kterou studenti vyplnili sami, byla v některých případech opravena na jinou někým třetím.

Práce se zabývá také komplikovanou otázkou náboženství v meziválečném Polsku. Na základě stereotypů by si leckdo mohl myslet, že většina polských občanů té doby byla katolického vyznání, celkový výzkum však přináší odlišné výsledky. Je třeba si uvědomit, že polský stát více než sto let formálně neexistoval a poté byl složen z historicky, geograficky, průmyslově a nábožensky diferencovaných částí. V této části práce se zaměřujeme na uvedené náboženské vyznání námi zkoumaných studentů. Pro přehlednost

a kvůli historickému vývoji jsme dodrželi stejné rozdělení do kapitol podle jednotlivých území jako v oddílu výše.

V archivních materiálech se můžeme dočíst také o tom, kolik studentů úspěšně složilo první a druhou státní zkoušku. V průběhu bádání jsme si všímali také častých změn pravopisu polských a ukrajinských jmen a příjmení, a proto jsme se rozhodli věnovat tomuto jevu samostatnou kapitolu.

2 Historie Českého vysokého učení technického a Vysoké školy obchodní

2.1 Historie první vysoké školy technické

Na počátku 18. století se v Evropě objevily snahy o organizovanou technickou výuku v Habsburské monarchii. Počátky první vysoké školy technické v Praze jsou datovány k roku 1705. V knize Magdaleny Tayerlové Česká technika je napsáno: „Založení veřejného vyučování inženýrství inicioval v roce 1705 svou suplikou adresovanou císaři Leopoldovi I. Christian Josef Willenberg, preceptor a vychovatel ve šlechtických rodinách. Obrátil se na panovníka, neboť věřil, že vyhoví jeho žádosti a uloží zemským stavům, aby zřídily v Praze vyučování inženýrskému umění. Sám nabídl své služby jako profesor za doživotně stanovený plat. Navrhl, aby pro 12 žáků, které by určili stavové, bylo vyučování zdarma. Pro ostatní pak za poplatek, který byl později stanoven na 30 zl.“[1]

Dne 18. ledna 1707 odsouhlasil císař Josef I. svým reskriptem Willenbergovu myšlenku o založení technické školy. Christian Josef Willenberg (1655-1730) byl schopný zajistit kompletní výuku nové generace studentů. Měl složenou zkoušku z aritmetiky, geometrie, trigonometrie a z předmětu o opevňování nepravidelných území. V roce 1706 mu byl udělen titul císařského inženýra. I přes daný souhlas panovníka Josefa I. k založení technické školy nedošlo. Důvodem byl nedostatek financí od dárců. V roce 1716 Willenberg opět píše císaři, tentokrát Karlu VI. a českým stavům o své ochotě vyučovat technické předměty. Reskript císaře Karla VI. dal jasný pokyn českým stavům, aby tak učinili. Výuka byla potvrzena dekretem ze dne 9. listopadu 1717[2] a zahájena v lednu 1718.[3] Stavovské inženýrské učiliště bylo podobně jako většina technických škol v Evropě spjato s osobami zakladatelů; po jejich smrti bylo proto velmi obtížné školy udržet v provozu a většina z takto vzniklých škol byla uzavřena. Pražské učení však tento osud nepotkal: „Tím více proto oceňujeme skutečnost, že právě v Praze byl dán již počátkem 18. století podnět k výuce výhradně inženýrských disciplín, který se pro překonání počátečních těžkostí a za přispění celé země nejen realizoval, ale ve své nepřetržité kontinuitě, přervané pouze násilným

[1] TAYERLOVÁ, Magdalena: *Česká technika: Czech Technical University*. 2., přeprac. vyd. Praha 2004, s. 9.
[2] TAYERLOVÁ, Magdalena: *Česká technika: Czech Technical University*. 2., přeprac. vyd. Praha 2004, 2004, s. 12.
[3] TAYERLOVÁ, Magdalena: *Česká technika: Czech Technical University*. 2., přeprac. vyd. Praha 2004, s. 13.

uzavřením všech českých vysokých škol od listopadu 1939 až do května 1945, trvá dodnes v tak rozsáhlé míře a za nových, nesrovnatelně lepších podmínek.“[4]

Na počátku navštěvovalo výuku pouze devět studentů, stanovený počet dvanácti studentů tedy nebyl naplněn.[5] Kromě aritmetiky, geometrie a dalších podobných předmětů zde byly vyučovány také předměty týkající se zeměměřičství, kreslení map nebo konstrukce mechanismů na zvedání těžkých břemen. Nástupcem Christiana Josefa Willenberga se stal Jan Ferdinand Sochor, stavitel vodních staveb na Vltavě a autor učebnice matematiky. Již v roce 1779 měla škola bezmála 200 studentů. Některé přednášky se konaly v Klementinu, kde v roce 1777 získala škola jednu místnost.[6]

Nejvýznamnějším mezníkem v historii Českého vysokého učení technického je rok 1798. V tomto roce univerzitní profesor matematiky František Josef Gerstner zažádal o založení technické univerzity po vzoru francouzské Ecole Polytechnique. František Josef Gerstner se stal v roce 1806 prvním ředitele Českého stavovského polytechnického ústavu. V akademickém roce 1874–1875 dostal ústav k dispozici novou budovu s prostorným vestibulem na Karlově náměstí, která je dodnes součástí komplexu budov ČVUT a slouží jako jedna z hlavních budov pro Strojní fakultu. V roce 1879 byl název školy změněn na C. a k. česká vysoká škola technická v Praze.[7] Během prvních desetiletí 20. století byla zmodernizována organizační struktura školy, především byly založeny nové obory a některé stávající byly rozděleny. Například rozdělení odboru strojního na oddělení strojní a elektrotechnické v akademickém roce 1910–1911 napomohlo rozvoji elektrotechniky. Byl taktéž zřízen nový obor – pojistná technika. Už v roce 1902 se řádnými posluchačkami mohly stát také ženy. Během let 1900–1920 stoupl počet studentů na trojnásobek; zatímco v roce 1900 bylo na polytechnice zapsáno 1 278[8] studentů, v prosinci 1918 bylo zapsáno již 3 600 posluchačů z toho byl konečný počet 4 749 studentů,[9] kteří se vraceli z války a byli přijati zpět ke studiu. Česká vysoká škola technická se před první světovou válkou rychle rozvíjela. Na škole vyučovalo 228 pedagogů (řádní a mimořádní profesoři, docenti, asistenti).

[4] LOMIČ, Václav: *Vznik, vývoj a současnost Českého vysokého učení technického v Praze*. Praha 1982, s. 10.
[5] LOMIČ, Václav: *Vznik, vývoj a současnost Českého vysokého učení technického v Praze*. Praha 1982, s. 13.
[6] LOMIČ, Václav: *Vznik, vývoj a současnost Českého vysokého učení technického v Praze*. Praha 1982, s. 16.
[7] *Historie ČVUT v datech*. Dostupné na www. <http://intranet.cvut.cz/cs/historie>, [cit. 8. 1. 2016].
[8] TAYERLOVÁ, Magdalena: *Česká technika: Czech Technical University*. 2., přeprac. vyd. Praha 2004, s. 116.
[9] TAYERLOVÁ, Magdalena: *Česká technika: Czech Technical University*. 2., přeprac. vyd. Praha 2004, s. 128.

V průběhu první světové války byla škola otevřena, avšak ze statistik lze dobře vyčíst, kolik studentů bylo odvedeno do války.

Nynější České vysoké učení technické vzniklo v roce 1920 sloučením sedmi vysokých škol se zaměřením na techniku. Vnitřně byla rozčleněna na fakulty. Byly to vysoká škola kulturního inženýrství, stavebního inženýrství, architektury a pozemního inženýrství, strojního a elektrotechnického inženýrství, zemědělského a lesního inženýrství, chemicko-technologického inženýrství, speciálních nauk. Mezi univerzitou a vládou probíhala jednání o organizaci ekonomického vzdělání na ČVUT. Podobné vzdělání nebylo v Praze dostupné, nejbližší možnost studia byla ve Vídni. Nebyl to však první pokus o zpřístupnění podobného směru vzdělání v Praze. V roce 1907 se České technice v Praze podařilo zřídit dvouleté studium zaměřené na přípravu učitelů pro vyšší odborné školy. Bylo nutné zajistit výchovu vlastních odborníků.

Ve 20. letech do Prahy nejvíce studentů přicházelo studovat z Čech, Moravy a Slezska, tvořili zde naprostou většinu. O něco méně pak bylo studentů ze Slovenska a z Podkarpatské Rusi. Díky jazykové příbuznosti sem zavítali i jihoslovanští posluchači. V celkové statistice studentů Českého vysokého učení technického se postupně zvyšovali počet Poláků. Ve školním roce 1922–1923 přesáhl stovku,[10] avšak v akademickém roce 1935–1936 poklesl na pouhopouhých 23 studentů.[11] Mezi nejpočetněji zastoupené cizince patřili na celé univerzitě Ukrajinci a Rusové. Ve třicátých letech se počet cizinců postupně snižuje na 400.[12]

2.2 Československá vysoká škola obchodní

Otázka založení Československé vysoké školy obchodní se začala řešit, až když studenti obchodního oddělení Vysoké školy technické v Praze v roce 1907 chtěli reorganizovat svůj spolek. Ve stejném roce byla otevřena i příprava pro učitele obchodních škol.

U příležitosti sjezdu Federace českého vysokoškolského studenstva v roce 1913 nacházíme zmínku o vysoké škole obchodní, v níž se dočteme, že Federace českého vysokoškolského studenstva sjednotila požadavky a došla k závěru, že nejlépe budou

[10] TAYERLOVÁ, Magdalena: *Česká technika: Czech Technical University*. 2., přeprac. vyd. Praha 2004, s. 128.
[11] TAYERLOVÁ, Magdalena: *Česká technika: Czech Technical University*. 2., přeprac. vyd. Praha 2004, s. 80.
[12] TAYERLOVÁ, Magdalena: *Česká technika: Czech Technical University*. 2., přeprac. vyd. Praha 2004, s. 80.

řešitelné zdokonalením obchodní části na České vysoké technické školy v Praze. Studenti se domáhali následujících opatření:

1. zřízení další profesury pro nezbytné obchodní obory;
2. vyhrazení řádných přednáškových místností pro přednášky, vyhrazení ostatních nutných místností řádné odborné knihovny;
3. přebudování dosavadních oddělení v samostatný odbor technického studia;
4. zavedení závěrečných diplomových zkoušek;
5. úprava otázky řádného a mimořádného posluchačstva, připouštění absolventů obchodních akademií k diplomovým zkouškám.[13]

Výsledkem těchto snah bylo, že obchodnímu oddělení byly dány lepší místnosti, které mělo k dispozici i v roce 1920–1921. V průběhu první světové války došlo ke stagnaci ve vývoji. Po skončení války se otázka zřízení samostatné školy znovu otevřela. V průběhu prosince 1918 přicházely návrhy detailně zpracovaných osnov. Objevují se také zajímavé návrhy v podobě zřízení dvou ekonomických škol – jedné v Praze a druhé v Olomouci. Obchodní a živnostenská komora v Olomouci podala dne 16. prosince 1918 návrh ministerstvu školství na zřízení vývozní akademie v Olomouci. Návrhy se střetly na ministerstvu školství, kde byla sjednána dohoda mezi navrhovateli obou stran tak, aby se školy vzájemně doplňovaly.

Škola měla být založena za účelem vzdělávání nové generace obchodníků, kteří měli velkou šanci uplatnit se v nově vzniklém evropském, či dokonce světovém měřítku. Dříve se kupectví předávalo z generace na generaci, ale v době krátce po vzniku Československé republiky sílila touha po vysokoškolském vzdělání v oblasti velkoobchodu či pozdějším uplatnění na nově vzniklém globálním trhu. První z kroků k založení Vysoké školy obchodní byl udělán již za Rakouska-Uherska. Na nově vzniklé Vysoké škole obchodní bylo umožněno dostudovat bývalým studentům Vídeňské ekonomické školy.

Vysoká škola obchodní byla zřízena dle zákona ze dne 23. července 1919 o zřízení československé státní „Vysoké školy obchodní v Praze“. Podle usnesení Národního shromáždění se v něm nařizuje:

§ 1.

V Praze zřizuje se československá státní vysoká škola obchodní s tříletou dobou trvání studia s českou řečí vyučovací.

[13] FUKSA, Josef: *Vysoká škola Obchodní. Úvahy o vyhlídkách, povaze a způsobu vysokoškolského studia a zkoušek z věd obchodních a odborů příbuzných u nás i v cizině.* Praha 1920–1921, s. 9–10.

§ 2.

Prvý a druhý ročník budiž zahájen počátkem studijního roku 1919/20 a třetí ročník počátkem roku 1920/21.

§ 3.

Tato vysoká škola obchodní vypraví se po prvá tři léta jako samostatný odbor při české vysoké škole technické v Praze. Od 1. října 1921 bude tento odbor přeměněn na samostatnou vysokou školu obchodní.

§ 4.

Provést tento zákon ukládá se ministru školství a národní osvěty, jenž se zmocňuje, aby vydal potřebná nařízení a organizační statut této vysoké školy obchodní.

§ 5.

Zákon tento nabývá platnosti dnem, kdy bude vyhlášen.

T. G. Masaryk v. r.

Tusar v. r.

Habrman v. r.[14]

Slavnostní otevření obchodní školy proběhlo dne 15. října 1919 za účasti zástupců vlády – ministra školství a osvěty Gustava Habrmana, ministra obchodu Ferdinanda Heidlera, ministra veřejných prací Františka Staňka a ministra zahraničních věcí dr. Edvarda Beneše v nové budově chemického oddělení Německé vysoké školy technické v Horské ulici (dnes Horská 3). Dr. Beneš zdůraznil význam vysoké školy obchodní. Slavnost byla zahájena prof. F. Waldem, tehdejším rektorem vysoké školy technické. První dva roky měla škola existovat jako obor při České vysoké škole technické, později se měla osamostatnit. V prvním roce se zapsalo 2 452 studentů[15] z toho 120 žen.

Některým občanům Československého státu se nelíbilo, že vyučovacím jazykem školy se stala čeština. Německá menšina žijící v Sudetech usilovala o založení německé vysoké obchodní a hospodářské školy.[16]

V organizačním řádu nebylo ustanoveno postavení vysoké školy obchodní. Jako obor byla tehdejší správou Českého vysokého učení technického přičleněna k univerzitě. Po deseti letech se tento stav ustálil a vysoká škola obchodní se stala součástí Českého vysokého učení technického. Studium se prodloužilo na čtyři roky a studenti byli zrovnoprávněni s ostatními studenty univerzity.

[14] *Sbírka zákonů a nařízení státu československého*. *Ročník 1919*., Praha 1919, s. 646–47.
[15] TAYERLOVÁ, Magdalena: *Česká technika: Czech Technical University*. 2., přeprac. vyd. Praha 2004, s. 130.
[16] FUKSA, Josef: *Vysoká škola Obchodní. Úvahy o vyhlídkách, povaze a způsobu vysokoškolského studia a zkoušek z věd obchodních a odborů příbuzných u nás i v cizině.* Praha 1920–1921, s. 16.

2.2.1 Studium na vysoké škole obchodní

Studium na Vysoké škole obchodní bylo v prvních deseti letech její existence rozděleno na 3 ročníky. První dva roky studenti absolvovali obecné předměty, které potřebovali ke složení první státní zkoušky. Ve třetím roku se navštěvovali specializované přednášky, které jim pomohly stát se odborníky v dané profesi. Přednášky ve třetím roku měly přinést studentům prohloubení znalostí v konkrétní oblasti. Od roku 1923 se studenti mohli opět zapsat na studium učitelství pro vyšších odborné školy. V roce 1929 bylo studium rozšířeno na čtyři roky; od 3. ročníku se dělilo na obchod se zbožím, bankovní, průmyslový a hospodářsko-politický.

Do roku 1925 získali absolventi označení komerčních inženýrů. V roce 1929 bylo přislíbeno vydání rigorózního řádu, k jeho vydání však došlo až v roce 1934. Díky tomuto řádu mohli absolventi dosáhnout akademického titulu doktora obchodních věd (RCDr.). Podle nevelkého počtu studentů nebo neobvykle vysokého počtu zamítnutých disertačních prací lze usuzovat, že toto studium bylo velmi náročné. Tento doktorát se podařilo získat celkem 31 uchazečům.[17] Studenti se povinně věnovali i cizím jazykům. „Všechny lektoráty jazyků, kterých bylo sedm, byly soustředěné na vysoké škole obchodní. Kromě nejrozšířenějších světových jazyků sloužily výuce i lektoráty srbochorvatštiny, rumunštiny, španělštiny a ruštiny. Byly obsazeny především soukromými docenty.“[18] Následně museli studenti z několika vybraných jazyků složit zkoušku.

Škola měla poskytnout dostatečnou odbornost pro pracovní pozice v obchodním světě. Studenti se mohli stát vedoucími prodejen, průmyslovými podnikateli, bankéři či pojišťovateli. Většina absolventů mohla působit v rozvoji mezinárodního obchodu. „Mnozí z absolventů školy zaujali vedoucí místa v československém národním hospodářství po roce 1945 anebo se tvůrčím způsobem uplatnili při budování poválečného ekonomického školství.“[19]

2.2.2. Zápis a poplatky za studium

Každý nový student se musel rozhodnout, zda se chce zapsat na studium na Vysoké škole obchodní nebo na přípravku pro kandidáty na učitelství. Posluchač, který vyhovoval podmínkám na kandidáta učitelství (musel mít absolvován některý z abiturientských kurzů

[17] TAYERLOVÁ, Magdalena: *Česká technika: Czech Technical University*. 2., přeprac. vyd. Praha 2004, s. 150.
[18] TAYERLOVÁ, Magdalena: *Česká technika: Czech Technical University*. 2., přeprac. vyd. Praha 2004, s. 146.
[19] LOMIČ, Václav: *Vznik, vývoj a současnost Českého vysokého učení technického v Praze*. Praha 1982, s. 91.

při obchodní akademii), byl povinen navštěvovat další přednášky na filozofické či právnické fakultě. Nově přijatí studenti se museli prokázat dokumentem svědčícím o složení maturitní zkoušky. Každý zapsaný student měl povinnost zaplatit školné ve výši 50 československých korun za první semestr. Už v této době bylo možné požádat o osvobození od školného.

Zápisní poplatky byly následující:

a) taxa imatrikulační 8 Kč (kterouž platí toliko studující, nově přistupující, pak ten, kdo sice již na této škole studoval, avšak studia svá přes dva semestry přerušil, nečítajíc službu vojenskou);
b) školné za semestr 50 Kč;
c) vložné (jež možno zaplatiti až před zápisem do příslušných přednášek a cvičení, jejichž seznam vyhlašuje se na černé desce vysoké školy a v předsíni pokladny rektorátní);
d) tříkorunová známka kolková (nebo tři koruny v penězích) na list imatrikulační (jen posluchači nově imatrikulovaní);
e) dobrovolný příspěvek k nadání Skuherského[20] a Krombholzovu[21], pro každého nadání aspoň 1 Kč;
f) poplatek za legitimaci, který se každoročně určí podle ceny legitimace;
g) příspěvek na úrazové pojištění, každoročně vyměřený za oba semestry školního roku; kdo začátkem letního semestru oznámí rektorátu své vystoupení z vysoké školy, vrátí se mu polovice příspěvku.[22]

2.3 Národnostní struktura studentů na ČVUT a UK

2.3.1 Národnostní struktura studentů na ČVUT a VŠO

Česká technika v Praze byla již před vytvořením samostatné Československé republiky mezinárodní školou. Slovanský jazyk sem přiváděl mnoho posluchačů z celého slovanského světa. Na prvním místě byli jihoslovanští posluchači, kterých bylo v akademických letech 1920–1921 a 1921–1922 zapsáno přes 400.[23] Postupně se jejich počet snížil až na čtvrtinu, ale později opět vzrostl. Na druhém místě byli Bulhaři, kterých zde bylo

[20] Nadace Skuherského – František Alois Skuherský zřídil Rudolfovu nadaci ke zvelebení hudby. Jeho syn Syn Rudolf Skuherský (1828–1863) byl matematik, profesor deskriptivní geometrie na pražské technice.
[21] Krombholzova nadace pro nemocné studující.
[22] FUKSA, Josef: *Vysoká škola Obchodní. Úvahy o vyhlídkách, povaze a způsobu vysokoškolského studia a zkoušek z věd obchodních a odborů příbuzných u nás i v cizině.* Praha 1920–1921, s. 27.
[23] LOMIČ, Václav: *Vznik, vývoj a současnost Českého vysokého učení technického v Praze*. Praha 1982, s. 79.

až 220.[24] Jejich počet s postupem času klesal podobně jako u jihoslovanských posluchačů. Opačný vývoj můžeme sledovat u studentů z Polska. Nejvyšší počet studentů na Českém vysokém učení technickém byl v akademickém roce 1922–1923, kdy jejich počet přesahoval stovku[25] z toho 72 studentů v zimním semestru, a 83 studentů v letním semestru bylo zapsáno na Vysoké škole obchodní. Jedná se o nejvyšší počet polských studentů zapsaných v námi zkoumaném období. Počty studentů z počátku vzniku Vysoké školy obchodní narůstají a po námi zmíněném akademickém roce 1922–1923 začínají postupně klesat. V akademickém roce 1919–1920 se zapsalo pouze 7 studentů, zatímco o rok později jich výrazně přibylo. V následujícím akademickém roce jich bylo 36, z toho se všichni studenti hlásili k ukrajinské národnosti, ale byli narozeni na území, které připadlo Polsku. V akademickém roce 1921–1922 se do zimního semestru zapsalo 41 a do letního o 5 studentů více v celkovém počtu 46. Rok 1922–1923 je již výše zmíněný. Následující akademický rok byl rovněž velmi úspěšný, v zimním semestru se zapsalo 76 studentů a v letním pouze 63. V několika případech jsme si všimli, že studenti, kteří se zapsali na zimní semestr, se nezapsali na letní či naopak, proto jsou zde rozdílná čísla mezi zimním a letním semestrem. Již v zimním semestru 1926–1927 se počet studentů zmenšil o více než polovinu na 33 a v letním semestru je 23 studentů. Od tohohle akademického roku již nikdy počet studentů nebyl vyšší než 26. Tento počet byl v zimním semestru 1931–1932. Po tomto roce počty postupně klesají. Nejnižší počet studentů byl v roce 1938–1939, kdy se jich zapsalo pouhých 14. O jednoho více bylo zapsáno v roce 1935–1936. Více o podrobných počtech studentů v semestrech můžete vidět v příloze pod názvem „Počty studentů v letech 1919−1939“.

Podobnou situaci je možné vidět u Rumunů, kteří sice nebyli Slovany, ale s jejichž vlastí se udržovalo úzké spojenectví. Na studia do Prahy přicházeli z různých motivů. Kromě starých kulturních tradic to byla mnohdy rasová diskriminace nebo politická persekuce v jejich vlasti.[26] Ve velkém množství se v tehdejší evidenci objevují zapsaní posluchači z Ruska a Ukrajiny. Ve většině případů to byli utečenci z řad bývalých prominentů z území (nyní již) Sovětského svazu.[27] Jejich počet se v akademickém roce 1921–1922 se pohyboval

[24] LOMIČ, Václav: *Vznik, vývoj a současnost Českého vysokého učení technického v Praze*. Praha 1982, s. 80.
[25] LOMIČ, Václav: *Vznik, vývoj a současnost Českého vysokého učení technického v Praze*. Praha 1982, s. 80.
[26] LOMIČ, Václav: *Vznik, vývoj a současnost Českého vysokého učení technického v Praze*. Praha 1982, s. 80.
[27] LOMIČ, Václav: *Vznik, vývoj a současnost Českého vysokého učení technického v Praze*. Praha 1982, s. 80.

mezi 1 400 až 1 800.[28] Počet studentů ze zahraničí se postupně snižoval; v akademickém roce 1922–1923 bylo zapsáno téměř 2 400 studentů,[29] později se jejich počet prudce snížil na 400.[30]

Ze statistik Programu Českého vysokého učení technického lze vyčíst, kolik studentů studovalo na Vysoké škole obchodní v letech 1926–1927. Z celkového počtu 728 řádných studentů v tomto ročníku jich bylo 98 studentů ze zahraničí. Nejvíce jich bylo z Ruska – celkem 32 studentů, z Polska 29 studentů a z Ukrajiny 13 studentů.[31] Tento poměr národnostního složení byl ve všech akademických letech velmi podobný.

2.3.2 Národnostní struktura studentů Univerzity Karlovy v Praze

Ve dvacátých letech nejvíce studentů na univerzitě pocházelo z Čech a Moravy. Z počátku dvacátých let byl počet Slováků mezi třemi a čtyřmi sty a dosahoval až pětiny procent. Ve školním roce 1928–1929, kdy je statistiky jedinkrát odlišily od Čechů, jich bylo o málo více – 5,4 %.[32] Jejich počet postupně rostl až na 9 % v akademickém roce 1930–1931[33]. Praha byla velmi vyhledávána židovskými, maďarskými a rusínskými studenty. Před první světovou válkou byli cizinci na Univerzitě Karlově výjimkou. Jejich počet nepřesáhl 0,7 %.[34] Situace se výrazně změnila po skončení války. Začali zde studovat studenti z Rakouska, Haliče, Slovinska, Maďarska, Chorvatska a dalších zemích.[35] Již v akademickém roce 1919–1920 jich bylo zapsáno 11 % a o rok později dokonce 19 %[36] z celkového počtu studentů. Ve 30. letech jejich počet prudce klesal s blížící se hrozbou války. Nejnápadnější je tento trend na studentech hlásících se k židovské národnosti. Nejvyššího počtu dosahovali v akademickém roce 1931–1932, bylo jich 852. Mezi lety 1933 až 1938 se podíl Židů v národnostních statistikách pohyboval mezi 3–4 %, zatímco v náboženských statistikách zůstával pod 10 %. V akademickém roce 1937–1938 jich bylo

[28] LOMIČ, Václav: *Vznik, vývoj a současnost Českého vysokého učení technického v Praze*. Praha 1982, s. 80.
[29] LOMIČ, Václav: *Vznik, vývoj a současnost Českého vysokého učení technického v Praze*. Praha 1982, s. 80.
[30] LOMIČ, Václav: *Vznik, vývoj a současnost Českého vysokého učení technického v Praze*. Praha 1982, s. 80.
[31] *Program Českého vysokého učení technického v Praze na studijní rok 1926/1927*. Praha 1926, s. 17
[32] KAVKA, František – PETRÁŇ, Josef – ČORNEJOVÁ, Ivana: *Dějiny Univerzity Karlovy 1348-1990*. Vyd. 1. Praha 1998, s. 26.
[33] KAVKA, František – PETRÁŇ, Josef – ČORNEJOVÁ, Ivana: *Dějiny Univerzity Karlovy 1348-1990*. Vyd. 1. Praha 1998, s. 26.
[34] KAVKA, František – PETRÁŇ, Josef – ČORNEJOVÁ, Ivana: *Dějiny Univerzity Karlovy 1348-1990*. Vyd. 1. Praha 1998, s. 26.
[35] Je ovšem třeba vzít v úvahu, že někteří z těchto studentů by o několik let dříve – dokud ještě existovala habsburská monarchie – nebyli vedeni jako zahraniční studenti.
[36] KAVKA, František – PETRÁŇ, Josef – ČORNEJOVÁ, Ivana: *Dějiny Univerzity Karlovy 1348-1990*. Vyd. 1. Praha 1998, s. 26.

pouhých 163.[37] Ve sledovaném období se nejvíce studentů z Polska na univerzitu zapsalo v akademickém roce 1928–1929, kdy jich bylo 60, nejméně pak v roce vypuknutí druhé světové války 1938–1939, kdy se nezapsal ani jediný polský student.[38] Ze statistických tabulek nelze vyčíst počet studentů z Ukrajiny, a proto není možné porovnat počty Ukrajinců studujících na Českém vysokém učení technickém a Univerzitě Karlově. V těchto tabulkách jsou zapsáni dohromady s Rusy a Rusíny.

[37] KAVKA, František – PETRÁŇ, Josef – ČORNEJOVÁ, Ivana: *Dějiny Univerzity Karlovy 1348-1990*. Vyd. 1. Praha 1998, s. 615. Tabulka 10.
[38] KAVKA, František – PETRÁŇ, Josef – ČORNEJOVÁ, Ivana: *Dějiny Univerzity Karlovy 1348-1990*. Vyd. 1. Praha 1998, s. 615. Tabulka 10.

3 Studenti z území meziválečného Polska

Skoro dvě třetiny studentů, které jsme zařadili do našeho výzkumu, nepocházelo z území Polska, jak ho známe z dnešní geografické podoby. V našem historickém vědomí bývá konec první světové války spojován především s rozpadem Rakouska-Uherska a vznikem nové střední Evropy. Polsko byl (staro)nově vzniklý stát, který se na mapě Evropy nacházel naposledy v roce 1795. Zmizel z ní v důsledku trojího dělení mezi lety 1772–1795. Francouzský císař Napoleon Bonaparte na části jeho území zřídil Varšavské knížectví, které existovalo v letech 1807–1815. Po Bonapartově porážce bylo zrušeno. Místo něho bylo zřízeno autonomní Království polské nazývané Kongresovka, podléhající ruskému carovi. Roku 1831 vypuklo ve Varšavě a na dalších místech tzv. listopadové národní povstání, jedno z v 19. století. Toto povstání bylo carskou armádou potlačeno. V roce 1832 byla autonomie knížectví omezena v důsledku toho a roku 1866 zcela zrušena. Do první světové války tak Polsko jako státní útvar neexistovalo.

Jindřich Dejmek ve své knize Zrod nové Evropy uvádí: „Spory o některé části tohoto prostoru, zvláště otázka příštího ovládání východního pobřeží Baltského moře, sice náležely k příčinám první světové války, v žádném případě však nikoliv k těm hlavním. Jak opakovaně prokázala polská i německá historiografie, tzv. polská otázka dokonce do jisté míry představovala jakousi spojnici mezi Berlínem a Petrohradem, neboť ani vláda německá, ani vláda ruská si nepřály obnovu jakéhokoliv polského státu. O nějaké samostatnosti pobaltských národů či dokonce Ukrajinců se pak neuvažovalo ani v Německu, Rusku či na Západě, ale původně o ni neusilovala ani naprostá většina lídrů těchto postupně se emancipujících národů.“[39] Nově vzniklo sedm či osm státních útvarů. Většina z nich neměla žádné historické předchůdce. Polsko získalo svoji suverenitu zpět až v roce 1918 po porážce Trojspolku. Nezávislost si udrželo i v následných válkách o hranice, či válce se sovětským Ruskem.

Státy dohody se začaly zajímat o polskou otázku až po zhroucení samoděržaví, kam velká část rozděleného Polska patřila. Skupina lidí okolo Romana Dmowského a Erazma Piltze vytvořila v listopadu 1916 politický komitét, který se stal základem budoucího Polského národního výboru (Polski Komitet Narodowy – PKN). Tato strana se stala oficiálním představitelem domácí i exilové politiky v Paříži. Roman Dmowski dne 13. listopadu 1917 vyzval šéfy diplomacie spřátelených států k navrácení pobaltských

[39] DEJMEK, Jindřich: *Zrod nové Evropy: Versailles, St-Germain, Trianon a dotváření poválečného mírového systému*. Praha 2011, s. 179.

území, která byla dříve zabrána Němci, včetně ústí Němenu a Visly. Jeho program se shodoval i s požadavky Tomáše Garrigua Masaryka a Edvarda Beneše na nezávislost Čechů. Jeho hranice však byly naprosto jiné, než jsou dnes v 21. století. Dalo by se říct, že stát byl „posunutý“ více na východ, než je tomu dnes. V dekretu z roku 1918 Piłsudski vymezil volební okrsky, čímž určil, jak velké Polsko je. Skládalo se z kongresového Polského království, těšínského Slezska, Východního Malopolska včetně bývalého pruského záboru s Gdaňskem a Horním a Opolským Slezskem. Postupně bylo připojeno i Velkopolsko, které do uzavření mírové dohody bylo pod správou Berlína a Varšavy.[40] Na východě byla sovětsko-polská hranice stanovena přibližně 200 kilometrů východně od Curzonovy linie. Na jihovýchodě probíhaly spory s Československem, které vyřešila až demarkační čára.

Nový polský stát měl rozlohu 389 700 km^2. Jeho tvar byl nevýhodný obzvláště na severovýchodě, kde se Polsko neustále nacházelo v konfliktech se sousedy. Nejdelší hranici sdílelo s Německem, s nímž sousedilo na severu a západě. Tato hranice měřila 1912 kilometrů. V této části bylo nejzápadněji položené město Poznaň a ze severu se do nově vzniklého státu hluboce zařezávalo Východní Prusko. Město Gdaňsk zůstalo mimo území. Na jihu Polsko sousedilo s Československem a na východě s Litvou, která se po ztrátě Vilna (Vilniusu) stala nepřítelem Polska. Na jihovýchodě sousedilo s Rumunskem a na severovýchodě s Lotyšskem.

Obrázek 1 Mapa meziválečného Polska

[40] KOSMAN, Marceli: *Dějiny Polska*. Vyd. 1. Praha 2011, s. 256.

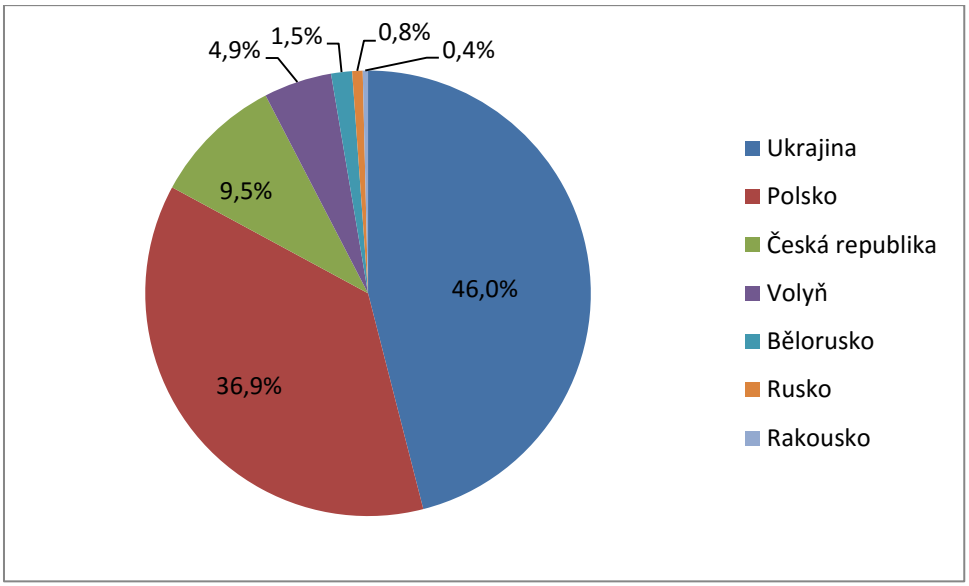

Graf 1 Geografické rozdělení studentů dle dnešních regionů

Největší počet studentů z našeho výzkumu, jak vyplývá z prvního grafu, pocházel z geografické Haliče (Ukrajina). Někteří to specifikovali přesněji na východní Halič, žádný ze studentů nikdy neuvedl západní Halič. Z východní Haliče je to dnešní Lvovská oblast, Ivano-Frankovská oblast a Ternopilská oblast. Postupně jsme si rozdělili území na několik částí, které dnes geograficky spadají do jiných státních celků, než tomu bylo v meziválečném období. Z celkového počtu 263 studentů pocházelo z dnešní Ukrajiny 46 %, což je 121 studentů, z Polska 36,9 % (97 studentů), z České republiky 9,5 % (25 studentů), z Volyně 4,9 % (13 studentů), Běloruska 1,5 % (4 studentů), Ruska 0,8 % (2 studenti) a z Rakouska 0,4 % (1 student).

3.1 Obyvatelstvo

V roce 1921 bylo Polsko šestým nejlidnatějším státem Evropy s počtem 27,2 milionu obyvatel.[41] Obyvatelstvo nového státu nebylo monoetnické, více než 31 % jeho populace tvořily národnostní menšiny, z nichž největší podíl představovali Ukrajinci, kteří tvořili 15 % veškerého obyvatelstva. Druhou nejpočetnější národnostní menšinou čítající více než 3 miliony obyvatel představovalo židovské obyvatelstvo. Bylo zde i velké procento Bělorusů a Němců.

Kolem 40 000 Čechů žijících ve Volyňském a Lodžském vojvodství. Polská etnická mozaika byla velmi pestrá. Sahala svými kořeny hluboko do minulosti. Nechyběla zde etnika jako polonizovaní Arméni, odlišující se náboženskými obřady (5 tisíc) a Tataři a Karaimové. Kočovný způsob života vedli Cikáni. Polský stát měl před sebou obtížný úkol, vypracovat

[41] Mimo zemi se nacházelo podle oficiálních odhadů dalších 8 milionů Poláků.

program jednotné národnostní politiky. V průběhu nového státu (1918–1939) se počet obyvatel zvýšil na 35 milionů příslušníků polského národa.

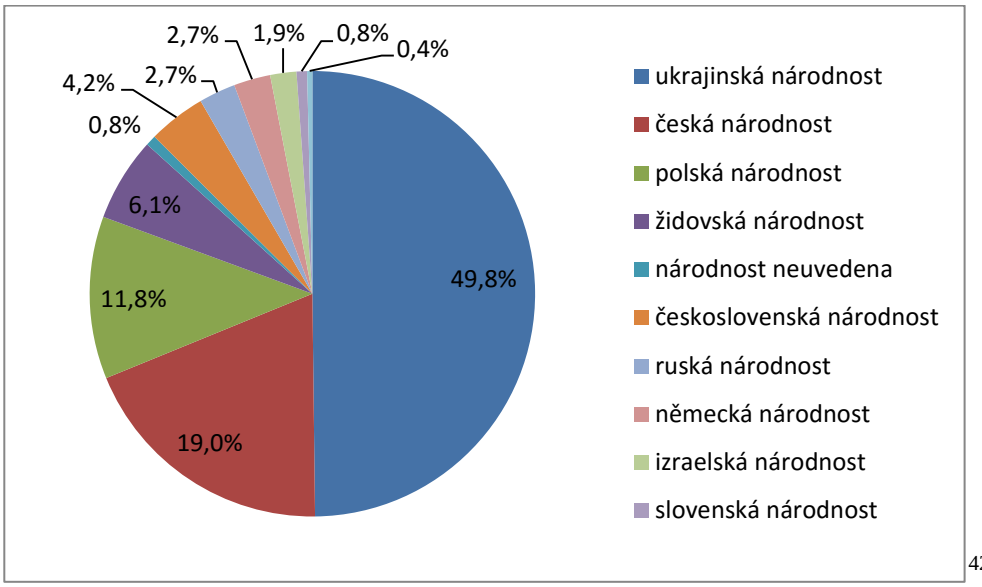

[42]

Graf 2 Národnost zkoumaných studentů

Do naší práce jsou zařazeni jen příslušníci polské, ukrajinské, židovské, československé a německé národnosti, které můžeme vidět na grafu dvě. Nikdo z 263 zařazených studentů se nehlásil ani k jedné z výše uvedených ostatních národnostních menšin (tj. Arméni, Karaimové, atd.). První problém týkající se národnostní otázky, na který jsme narazili v přístupných archivních materiálech, se týkal zavedení kolonky „státnost" v roce 1921–1922. Mnozí Ukrajinci, kteří navštěvovali Vysokou školu obchodní, si do této rubriky zapsali „ukrajinská". Toto bylo však v mnoha případech přeškrtnuto a přepsáno na státnost polskou. Tito obyvatelé nového státu zřejmě nesouhlasili s tím, že spadali pod správu Polska. V průběhu celého výzkumu jsme si všímali, že nejvíce studentů, kteří studovali na Vysoké škole obchodní a pocházeli z polských území, jsou Ukrajinci. Téměř 50 % z těchto studentů to uvedlo v kolonce, kde se vyplňovala národnost. Na druhém místě se umístili Češi s 19 %. Bylo velmi zajímavé, že 50 z těchto studentů uvedlo národnost českou, dalších jedenáct národnost československou a 2 dokonce slovenskou. Třetí místo patří Polákům s 11,8 % a čtvrté místo Židům s 6,1 %. Mnoho studentů svojí národnost ani státní příslušnost neuvedlo ani v jednom akademickém roce či semestru svého studia.

[42] Jsme si vědomi, že národnost izraelská a židovská je stejná, ale 5 studentů uváděli vždy izraelskou národnost za svoji národnost. Proto jsme se to rozhodli přihlédnout k tomuto faktu a zahrnout ho do našeho grafu.

3.2 Náboženství

Nový stát neměl jen jedno hlavní oficiální náboženství, jako tomu bylo dříve v Rakousku-Uhersku. Jelikož vznikl po dlouhých desetiletích a „roztrojení" území mezi tři různé státy, byla i jeho náboženská roztříštěnost veliká. Mohli jsme zde najít katolíky, řecké katolíky, baptisty, evangelíky a vyznavače židovského náboženství. Největší zastoupení z uvedených církví měla mezi studenty ve zkoumaných archiváliích řeckokatolická církev s počtem 137 věřících. Většina těchto věřících pocházela z Haliče. Na druhém místě byla katolická církev s 58 věřícími. Na třetím místě se umístilo židovské náboženství se 34 věřícími. Z celkového počtu 263 studentů pocházejících z polského území neuvedlo svoje náboženské vyznání 19 studentů. Jedna studentka Marta Matějková se přihlásila k českobratrské církvi. Pocházela z polského Zelova (Zelów), který byl založen v roce 1802 pobělohorskými exulanty. Jejich zásluhou je zde českobratrská církev rozšířena dodnes.

3.3 Regiony původu zkoumaných studentů

3.3.1 Halič

Halič (polsky Galicja, ukrajinsky Halyčyna) je území, které bylo do roku 1914 součástí habsburského soustátí. Během první světové války zde byla vytvořena Západoukrajinská národní republika. Po roce 1918 byla Halič pod názvem Východní Malopolsko přičleněna k obnovenému samostatnému polskému státu. Po konci druhé světové války byla rozdělena mezi dva státy, Polsko a sovětskou Ukrajinu.

Oblast historického území Haliče, která je dnes součástí Ukrajiny a Polska, zaujímala plochu 78 501, 73 km^2. Západní hranicí sousedila s rakouským a pruským Slezskem, na severu a severovýchodně s Ruskem (Polsko, Volyň, Podolí), na jihovýchodě s Bukovinou a na jihu s Uhrami. Přirozené hranice na jihu tvoří Karpaty, na západě řeky Biała a Przemsza, na severozápadě Visla, na severu San a Bug s přítoky, na východě Zbruč, Dněstr a Prut s Rokytnou. Dnešní Halič je rozdělena mezi Ukrajinu a Polsko. Ukrajinská Halič se dnes skládá z Lvovské, Ivano-Frankovské a větší části Tarnopolské oblasti. Polská Halič se skládá ze dvou historických zemí: z Červené Rusi a Malopolska.[43]

3.3.1.1 Národnostní skladba v Haliči

K polské šlechtě a drobným řemeslníkům, kteří v oblasti východní Haliče žili již od 14. století, se v důsledku osidlovacích programů za vlády Josefa II. připojilo také

[43] KALETA, Petr: *Cesta do Haliče: František Řehoř a poznání života východní Haliče ve druhé polovině 19. století*. Olomouc 2004, s. 28.

mnoho německých obyvatel. Halič byla v období záborů (1772–1814) největší a nejlidnatější rakouskou provincií. Historik Krzysztof Zamorski uvádí, že v Haliči v roce 1900 žilo celkově 7 315 939 obyvatel.[44] Už v tomto roce je podle statistik Halič přelidněná ve vztahu ke své ekonomické síle a kulturním potřebám obyvatelstva. V roce 1910 se počet obyvatel zvýšil na 8 025 675.[45]

Pokud jde o hustotu zalidnění, byl veliký rozdíl mezi východní a západní Haličí. Obyvatelstvo západní Haliče čítalo 2 689 860 obyvatel, zatímco ve východní Haliči žilo 5 335 820 obyvatel. Z hlediska etnické skladby obyvatelstva Halič nikdy nebyla monoetnickou zemí. K polské národnosti se v hlásilo 54,8 % obyvatel, k rusínské národnosti 42,2 % obyvatel a k německé 2,9 % obyvatel. K polské i rusínské národnosti se postupně hlásilo čím dál více obyvatelstva, a tak od roku 1890 její četnost narůstala, zatímco k německé národnosti se hlásilo stále méně lidí.[46]

Další významnou skupinou obyvatel byli Židé. Od šedesátých let 19. století se u nich začala projevovat tendence k polské asimilaci. V roce 1910 se k židovskému náboženství hlásilo 871 895 obyvatel, což je z celkového počtu obyvatel Haliče nezanedbatelné číslo. Židé nosili povinně německá příjmení, chodili do německých škol, kvůli čemuž je rakouská administrativa evidovala jako germanizované Židy. V roce 1931 ve východní Haliči podle Gregorze Hryciuka[47] žilo 4 729 515 obyvatel, z toho 1 860 tisíc osob (39,31 %) mluvilo polským jazykem, ukrajinským neboli rusínským 2 494 821 lidí (52,75 %), židovským (jidiš) a hebrejským 337 271 lidí (7,13 %).[48] Byly zde i komunity Arménů[49] a Karaimů[50].

V knize Petra Kalety se také dočítáme o problematickém vývoji národní identity Rusínů: „K rozvoji národní identity haličských Rusínů nepřispěla skutečnost, že do 18. století se celá tamější vyšší ukrajinská společnost asimilovala s Rusy nebo Poláky, i když šlo

[44] ZAMORSKI, Krzysztof: *Informator statystyczny do dziejów społeczno-gospodarczych Galicji. Ludność Galicji w latach 1857–1910*. Kraków – Warszawa 1989, s. 45.

[45] Avšak musíme brát na vědomí, že mezi lety 1850–1910 se do počtu obyvatelstva započítává i svobodné město Krakov.

[46] Mnoho německých rodin, které přišly na území Haliče, bylo utiskováno místním obyvatelstvem i šlechtou. Místní obyvatelé se báli germanizace ze strany rakouských úřadů a bouřili se proti novým přistěhovalcům. Nejvíce jim vadilo, že noví obyvatelé byli osvobozeni od placení daní a vojenské služby. V průběhu času se většina německých rodin polonizovala. Nejčastěji z dobových německých zdrojů vyplývá, že v případě manželství Němce s Polkou je rod ztracený pro národnost německou. Někteří z nich se dokonce stali polskými patrioty a jejich děti později bojovali o státní samostatnost Polska.

[47] HRYCIUK, Grzegorz: *Przemiany narodovościowe i ludnościowe w Galicji Wschodniej i na Wołyniu w latach 1931-1948*. Toruń 2005.

[48] HRYCIUK, Grzegorz: *Przemiany narodovościowe i ludnościowe w Galicji Wschodniej i na Wołyniu w latach 1931-1948*. Toruń 2005, s. 75-77.

[49] První národ, který přijal křesťanství roku 301. Dnes se většina hlásí k Arménské apoštolské církvi.

[50] Karaimové jsou nábožensko-etnickou skupinou, vyznávají karaitskou formu judaismu. Karaitský judaismus odmítá ústní Tóru a uznává pouze Tanach (Starý zákon), čímž se odlišuje od hlavního směru judaismu, označovaného jako rabínský.

o nepříliš početnou vrstvu. Rusíni byli pokládáni za národ, který byl v celém Předlitavsku nejvíce spjat se zemědělským životem. Ještě na počátku 19. století byla ukrajinská národnost velmi nediferencovaná a nejednoznačná.“[51]

3.3.1.2 Náboženství v Haliči

Nejpočetnější náboženskou skupinu v celé Haliči podle statistik uváděných Krzysztofem Zámorským představovali v roce 1910 římští katolíci (výhradně Poláci) 46,49 % obyvatelstva, (v absolutních číslech se jednalo o 3 731 569 osob). Na druhém místě se nacházeli řečtí katolíci s počtem 42,13 % (3 379 613), židé 10,86 % (871 895), evangelíci 0,48 % (33 209) a pravoslavní 0,03 % (2 818). V roce 1931 se ke katolíkům římského vyznání přihlásilo 28,56 % obyvatel (1 350 978 osob), což je o více než 500 tisíc obyvatel víc, než počet lidí hlásící se ve stejném roce k polskému jazyku jako mateřskému. Zároveň i počet věřících hlásících se k ukrajinské řeckokatolické církvi dosáhl 2 847 844, a byl tedy o 350 tisíc vyšší než počet lidí hlásících se k ukrajinskému neboli rusínskému jazyku; rusínské obyvatelstvo představovalo 60,21 % celé populace. Mezi následovníky judaismu se v roce 1931 v Haliči počítalo 10,37 % obyvatel (490 457 osob).[52]

3.3.2 Volyň

Volyň (polsky Wołyń, ukrajinsky Volyň) je historické území na severozápadě dnešní Ukrajiny. V 6. století začalo osídlení slovanskými kmeny Volyňanů, Doudlebů a dalších. Od 10. století se Volyň stala součástí Kyjevské Rusi a od konce 12. století pak Haličsko-Volyňského knížectví. Od druhé poloviny 14. století téměř do konce 18. století patřila Litvě a Polsku a teprve od roku 1795 carskému Rusku. Po první světové válce bylo území Volyně rozděleno na dvě části. Západní část připadla Polsku, východní část Ukrajinské sovětské socialistické republice.

Území historické Volyně dnes zasahuje větší částí do Žytomyrské oblasti, severní část do Ternopilské a Chmelnycké oblasti. Zahrnuje celou Volyňskou a Rivnenskou oblast. Územní rozloha Volyně je okolo 70 000 km² (je tedy jen o něco menší než Česká republika). Někdy k ní bývá počítána také malá část Polska (okolí města Chełm). Nejpočetnějším obyvatelstvem jsou Ukrajinci. Doposud se zde nachází česká, polská a běloruská menšina. Volyň je výrazně pravoslavnou oblastí, na rozdíl od převážně řeckokatolické Haliče.

[51] KALETA, Petr: *Cesta do Haliče: František Řehoř a poznání života východní Haliče ve druhé polovině 19. století*. Olomouc 2004, s. 60.
[52] HRYCIUK, Grzegorz: *Przemiany narodovościowe i ludnościowe w Galicji Wschodniej i na Wołyniu w latach 1931-1948*. Toruń 2005, s. 75-77.

3.3.2.1 Národnostní skladba na Volyni

Jelikož od počátku 19. století probíhala v celé Evropě vystěhovalecká vlna směrem na západní polokouli (především do Severní Ameriky), objevila se zde i myšlenka, že by se obyvatelstvo mohlo vydat také opačným směrem – na východ. Během několika desítek let se do Volyňské gubernie, která byla pod správou Ruského carství, přestěhovalo několik tisíc německých a stovky českých rodin. Ruské úřady byly znepokojeny cizími kolonisty. Do roku 1876 se ve Volyňské gubernii usadilo 31 470[53] Němců. Tento počet neustále stoupal. V roce 1882 jich zde žilo 87 731[54]. Mezi lety 1882–1890 se sem přestěhovala další vlna osadníků z Německa a počet německých obyvatel dosáhl 220 tisíc osob[55], tj. 10 % obyvatel celé Volyňské gubernie. Podobná expanze, i když v mnohem menším měřítku, probíhala ze strany českých obyvatel. V roce 1875 zde žilo již 2 190[56] českých rodin. V roce 1878 bylo ve Volyňské gubernii již 2 636 rodin, tj. 13 255 Čechů.[57] V roce 1884 zde žilo celkem 19 304 Čechů.[58] Jak již víme z této kapitoly, Volyň byla po první světové válce rozdělena mezi Polsko a Ukrajinu. V této práci se nadále věnujeme jen počtu obyvatel v polské části.

První polské sčítání lidu se konalo v roce 1921. Vyplynulo z něj, že na Volyni žilo 984 000 Ukrajinců, 241 000 Poláků. Velmi často se k polské národnosti přihlásili také Židé i někteří pravoslavní Ukrajinci. Menší skupinou byli Židé s počtem 152 000, 25 000 Čechů a 25 000 Němců. V druhém polském sčítání lidu z 9. prosince 1931 se počet obyvatel zvýšil na 2 085 574[59] (v důsledku připojení okresu Sarny se zvětšila i rozloha na 35 754 km^2). Při tomto sčítání obyvatel vyšlo najevo, že většina žije na venkově. Nejpočetnější národnostní skupinou byli Ukrajinci, kterých bylo 68 % (v absolutních číslech 1 418 324), obyvatel hlásících se k polské národnosti bylo 16,6 % (346 640). Méně početnou národnostní skupinou bylo židovské obyvatelstvo čítající 9,85 % (174 157), Němců 2,25 % (46 883),

[53] VACULÍK, Jaroslav: *Dějiny Volyňských Čechů. I. (1868-1914)*. Praha 1997, s. 12. Dostupné na www. <http://www.scvp.eu/downloads/Dejiny_Volynskych_Cechu_1.pdf>, [cit. 10. 1. 2016].
[54] VACULÍK, Jaroslav: *Dějiny Volyňských Čechů. I. (1868-1914)*. Praha 1997, s. 12. Dostupné na www. <http://www.scvp.eu/downloads/Dejiny_Volynskych_Cechu_1.pdf>, [cit. 10. 1. 2016].
[55] VACULÍK, Jaroslav: *Dějiny Volyňských Čechů. I. (1868-1914)*. Praha 1997, s. 12. Dostupné na www. <http://www.scvp.eu/downloads/Dejiny_Volynskych_Cechu_1.pdf>, [cit. 10. 1. 2016].
[56] VACULÍK, Jaroslav: *Dějiny Volyňských Čechů. I. (1868-1914)*. Praha 1997, s. 11. Dostupné na www. <http://www.scvp.eu/downloads/Dejiny_Volynskych_Cechu_1.pdf>, [cit. 10. 1. 2016].
[57] VACULÍK, Jaroslav: *Dějiny Volyňských Čechů. I. (1868-1914)*. Praha 1997, s. 11. Dostupné na www. <http://www.scvp.eu/downloads/Dejiny_Volynskych_Cechu_1.pdf>, [cit. 10. 1. 2016].
[58] VACULÍK, Jaroslav: *Dějiny Volyňských Čechů. I. (1868-1914)*. Praha 1997, s. 11. Dostupné na www. <http://www.scvp.eu/downloads/Dejiny_Volynskych_Cechu_1.pdf>, [cit. 10. 1. 2016].
[59] GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY: *Drugi powszechny spis ludności z dn. 9. XII. 1931 r: Mieszkania i gospodarstwa domowe. Ludność. Stosunki zawodowe : Województwo wołyńskie*. Warszawa 1938, s. 52.

Rusů 1,13 % (23 387), Čechů 2,1 % (30 997).[60] Region byl velmi pestrý i jazykově. Ukrajinský jazyk jako mateřský uvedlo celých 68 % obyvatel vojvodství. Polský jazyk vyplnilo 17 % lidí, jidiš 10 %, německý jazyk 2,3 %, český jazyk 1,5 %.[61]

3.3.2.2 Náboženství na Volyni

Dalo by se říci, že Volyň stála někde uprostřed mezi katolickým západem a pravoslavným východem Evropy. Nejpočetnější náboženskou skupinu podle statistik z prvního polského sčítání v roce 1921 představovali pravoslavní. K této skupině se hlásilo 1 219 379[62] obyvatel, tj. více než polovina z celkového počtu obyvatel Volyně. Židovského vyznání bylo 231 414[63] lidí. Římskokatolického vyznání bylo 108 081[64] obyvatel. Dále je tu zastoupeno evangelické augsburské náboženství s počtem 47 154[65] věřících. K řeckokatolické církvi se přihlásilo pouhých 436[66] věřících.

V dalším sčítání můžeme pozorovat jasné změny. K pravoslavnému náboženství se přihlásilo 1 455 882[67], k římskokatolickému náboženství 327 865[68], k židovskému 207 792[69], k evangelickému pak augsburskému 42 764[70] obyvatel.

[60] STOLARCZYK, Marian – KAWALEC Agnieszka – KUZICKI Jerzy: *Historia i dziedzictwo regionów w Europie Środkowo-Wschodniej w XIX i XX w*. Wydanie 1. Rzeszów 2011, s. 427.
[61] VACULÍK, Jaroslav: *Dějiny Volyňských Čechů. II. (1914-1945)*. Praha 1998, s. 24. Dostupné na www. <http://www.scvp.eu/downloads/Dejiny_volynskych_cechu_2.pdf>, [cit. 10. 1. 2016].
[62] GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY: *Pierwszy powszechny spis Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 września 1921 roku: Mieszkania. Ludność. Stosunki zawodowe: Województwo wołyńskie*. Warszawa 1926, s. 56.
[63] GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY: *Pierwszy powszechny spis Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 września 1921 roku: Mieszkania. Ludność. Stosunki zawodowe: Województwo wołyńskie*. Warszawa 1926, s. 56.
[64] GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY: *Pierwszy powszechny spis Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 września 1921 roku: Mieszkania. Ludność. Stosunki zawodowe: Województwo wołyńskie*. Warszawa 1926, s. 55.
[65] GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY: *Pierwszy powszechny spis Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 września 1921 roku: Mieszkania. Ludność. Stosunki zawodowe: Województwo wołyńskie*. Warszawa 1926, s. 56.
[66] GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY: *Pierwszy powszechny spis Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 września 1921 roku: Mieszkania. Ludność. Stosunki zawodowe: Województwo wołyńskie*. Warszawa 1926, s. 55.
[67] GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY: *Drugi powszechny spis ludności z dn. 9. XII. 1931 r:Mieszkania i gospodarstwa domowe. Ludność. Stosunki zawodowe : Województwo wołyńskie*. Warszawa 1938, s. 52.
[68] GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY: *Drugi powszechny spis ludności z dn. 9. XII. 1931 r:Mieszkania i gospodarstwa domowe. Ludność. Stosunki zawodowe : Województwo wołyńskie*. Warszawa 1938, s. 52.
[69] GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY: *Drugi powszechny spis ludności z dn. 9. XII. 1931 r:Mieszkania i gospodarstwa domowe. Ludność. Stosunki zawodowe : Województwo wołyńskie*. Warszawa 1938, s. 52.
[70] GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY: *Drugi powszechny spis ludności z dn. 9. XII. 1931 r:Mieszkania i gospodarstwa domowe. Ludność. Stosunki zawodowe : Województwo wołyńskie*. Warszawa 1938, s. 52.

3.3.3 Těšínsko

Těšínské Slezsko (polsky Śląsk Cieszyński) je malý region nacházející se v pohoří Beskyd, mezi řekami Ostravicí, Odrou a Olší (Olzou). V samém středu se nachází město Těšín na řece Olši (Olze). Těšínsko hraničí na severu s pruským Slezskem, na západě s Moravou, na jihu s Uhry a na východě s Haličí.[71] V roce 1880 má Těšínsko více než 250 000 obyvatel. O Těšínsko byla vedena tzv. sedmidenní válka mezi Polskem a Československým státem. Oba dva státy si činily nárok na toto území. Roku 1921 došlo k rozdělení politického okresu Těšín mezi tyto dva státy. Po mezinárodní arbitráži v belgickém Spa, která se konala dne 28. července 1920, byla ustanovena definitivní hranice mezi oběma státy.[72] Oblast Těšínska se tak rozdělila na dvě části – českou a polskou.

3.3.3.1 Národnostní skladba

Celé území ovlivňovali po celá staletí jak Poláci, tak Češi, přičemž obě národnosti jsou na tomto území považovány za původní etnikum. Nemalou měrou na tuto oblast působili též Židé a Němci.[73] Ve statistických tabulkách, které jsme dohledali, můžeme sledovat postupný nárůst počtu obyvatel Těšínska. Od roku 1880 se skoro zdvojnásobil. V tomto roce se na Těšínsku nacházelo 262 412[74] obyvatel včetně obyvatel jiných národností. Poláků bylo 58,59 % (153 724), Čechů bylo 27,36 % (71 788) a Němců 14,05 % (36 856).[75] Další sčítání přinesla každých deset let nová čísla, avšak procentuální rozdělení zůstávalo velmi podobné. Těsně před první světovou válkou v roce 1910 se zde nachází 399 212[76] obyvatel. U polské národnosti můžeme vidět jistý pokles, hlásí se k ní 54,81 % (233 850), k české 27,09 % (115 604), k německé 18,03 % (76 916)[77].

Významný vývoj zde zaznamenala nová identita tzv. Šlonzáků.[78] Při prvním československém sčítání lidu v roce 1921 se k této identitě hlásilo 47 314 lidí[79]. Dle československého sčítání z roku 1930 se na jeho území nacházelo 227 000 obyvatel.

[71] SLÁMA, František: *Dějiny Těšínska*. Praha 1889, s. 7.
[72] OLIVOVÁ, Věra: *Dějiny první republiky*. Praha 2012, s. 105.
[73] Ž ŽÁČEK, Rudolf: *Těšínsko v československo-polských vztazích v letech 1939–1945*. Český Těšín 2000, s. 7.
[74] HEJRET, Jan: *Těšínsko*. Praha 1919, s. 28.
[75] HEJRET, Jan: *Těšínsko*. Praha 1919, s. 28.
[76] HEJRET, Jan: *Těšínsko*. Praha 1919, s. 28.
[77] HEJRET, Jan: *Těšínsko*. Praha 1919, s. 28.
[78] Šlonzáci (Slezané) – početná skupina obyvatel na Těšínsku, kteří mluvili místním dialektem (přechod mezi českým a polským jazykem). Cítili se být samostatným národem. Při sčítání lidu se mohli obyvatelé prohlásit za Šlonzáky s tím, že podle vedlejšího přívlastku (Šlonzák-Čechoslovák, Šlonzák-Polák, Šlonzák-Němec) byli oficiálně započítáváni do jednotlivých národních celků.
[79] JEŽ, Radim – PINDUR, David: *Těšínsko v proměnách staletí. Sborník přednášek z let 2008-2009 k dějinám těšínského Slezska*. Český Těšín 2010, s. 142.

Z toho 120 000 Čechů, 76 000 Poláků, 17 000 Němců, 2 000 osob jiné národnosti, 11 000 cizích státních příslušníků[80] a 24 199 Šlonzáků.[81]

3.3.3.2 Náboženství

Těšínsko je jednou z výjimečných oblastí, kde se s procesem formování národního vědomí od konce 19. století spojuje jak na české (od konce 19. stol.), tak i na polské (značně dříve) straně problematika náboženského života evangelíků, hlásících se k augsburské (luteránské) nebo husitské tradici. Česká reformace pronikla také sem a od poloviny 16. století se na Těšínsku začalo šířit luteránství. Působení dominikánského a františkánského řádu postupně ustalo již v tomto období.[82] Luteránství se zde naplno prosadilo na přelomu 50. a 60. let 16. století za knížete Václava III. Adama.[83] Dominikáni se sem později opět vrátili po skončení třicetileté války. Po uzavření vestfálského míru v roce 1648 se v Čechách a na Moravě otevřela cesta k prosazení habsburského absolutismu a důsledné rekatolizace, v případě Slezska však bylo garantováno zachování nábožensky heterogenního statu quo. I tak docházelo k případům, kdy jezuité pronásledovali evangelíky a pálili jim knihy. Nejvíce se evangelíkům ulevilo po roce 1781, kdy byl vydán toleranční patent Josefa II. Dodnes je Těšínsko místem s nejvyšší koncentrací protestantského obyvatelstva jak ve své české, tak i polské části.

3.4 Otázka státní příslušnosti

Mnoho studentů pocházelo z území, která v dnešní době již nejsou součástí Polska. Posun hranic Polské republiky po skončení druhé světové války směrem na západ způsobil, že více než 90 % studentů z Haliče, kteří se objevují v našem výzkumu, se stalo občany Ukrajiny. Je třeba mít na paměti, že celá historická Halič byla rozdělena a větší část z ní připadla právě Ukrajině. Před válkou se však jednalo o součást Polska. V průběhu celého našeho bádaní jsme si všímali studentů, kteří patrně nebyli smíření s tím, že území jejich původu připadlo po první světové válce polskému státu. Do kolonky státnost, která se začala vyplňovat v katalozích posluchačů v zimním semestru 1925–1926, studenti často vyplňovali slovo Halič. Tento případ můžeme nalézt u studenta jménem Theodor Cohla. Podle našeho

[80] RŮŽKOVÁ, Jiřina – ŠKRÁBAL, Josef a kol.: *Historický lexikon obcí České republiky 1869–2005*. I. díl. Praha 2006, s. 714-721.
[81] JEŽ, Radim – PINDUR, David: *Těšínsko v proměnách staletí. Sborník přednášek z let 2008-2009 k dějinám těšínského Slezska*. Český Těšín 2010, s. 142.
[82] JEŽ, Radim – PINDUR, David: *Těšínsko v proměnách staletí. Sborník přednášek z let 2008-2009 k dějinám těšínského Slezska*. Český Těšín 2010, s. 82.
[83] JEŽ, Radim – PINDUR, David: *Těšínsko v proměnách staletí. Sborník přednášek z let 2008-2009 k dějinám těšínského Slezska*. Český Těšín 2010, s. 82.

názoru je zajímavé, že toto zůstalo „bez povšimnutí“ a jakékoliv úpravy jiným člověkem. Povšimli jsme si toho zvláště proto, že ve stejném zimním semestru je u jiného studenta Vasyla Fryščyna, státnost opravena (přepsána) jiným rukopisem. Student uvedl jako svoji státní příslušnost východní Halič. Později však tento zápis někdo upravil. Východní Halič umístil do závorky a doplnil polskou státní příslušnost. Na základě těchto dvou případů bychom se mohli domnívat, že záleželo na tom, zda student uvedl Halič nebo východní Halič, avšak další nalezený příklad tuto hypotézu vylučuje: student Mykola Čapla, pocházející z Drohobyče také uvedl státní příslušností východní Halič. Jeho zápis však nikdo neupravil ani nedoplnil. U dalšího studenta jménem Vasyl Lazynskyj byla původně uvedená ukrajinská státní příslušnost přeškrtnuta a přepsána slovy „polský emigrant“, a to stejným rukopisem, který provedl opravu zápisu u studenta Vasyla Fryščcyny. Další změny jsou patrné z následující tabulky 1, která se vztahuje k zimnímu semestru akademického roku 1925–1926.

Jméno	**Příjmení**	**St. příslušnost**	**Opraveno**
Osyp	Bojdunyk	-	polská (emigrant)
Volodymyr	Druncvyč	-	polská
Vasyl	Fraščyn	Východní Halič	polská
Oleksa	Jabloňskyj	Východní Halič	polská (emigrant)
Vasyl	Lazynskyj	ukrajinská	polská (emigrant)
Štěpán	Leščynskij	Východní Halič	polská
Vasyl	Moroz	-	Východní Halič
Michajlo	Mykytink	Východní Halič	polská
Ilko	Semjančuk	-	polská
Vasyl	Tračuk	-	polská (emigrant)
Aleksandr	Ustijsky-Myškov	ruská	polská
Teodsij	Voroneckyj	-	polská (emigrant)
Emilian	Wec	-	polská (emigrant)
Ivan	Zajac	ruská	
Vasyl	Zajac	Východní Halič	
Vasyl	Zelyk	-	polská

Tabulka 1 Úprava státní příslušnosti u studentů v zimním semestru akademického roku 1925–1926

V následujícím letním semestru si můžeme povšimnout další změny u tří studentů. U již zmiňovaného studenta Vasyla Fryščyna došlo ke změně ve státní příslušnosti. Stejným rukopisem, jímž je psán celý arch, je v kolonce státní příslušnosti vyplněno Polsko.

U studenta Ivana Zajace, který se v zimním semestru hlásí k ruské státní příslušnosti, se v letním semestru jeho status změnil na „emigrant“. U tohoto studenta je pravděpodobné, že se stal politickým emigrantem, protože ve sloupci státní příslušnost figuruje buďto varianta „polská (emigrant)“ nebo jen „emigrant“. V následujících letech se již tento student ve výkazu neobjevuje, jelikož 17. října 1925 složil první státní zkoušku a 29. března 1927 dokončil školu druhou závěrečnou zkouškou z bankovnictví. Nemůžeme tedy bohužel vysledovat, jaké údaje o sobě uváděl později. Poslední student v tomto akademickém roce, Vasyl Zajac, v letním semestru vyplnil slova Polsko (Východní Halič).

Určitý odpor vůči tomu, že se území Haliče stalo součástí Polska, lze v archivních materiálech vysledovat i v následujících akademických letech.

3.5 Náboženská situace v předválečném Polsku

V průběhu 17. století dochází ke značné polonizaci katolicismu. Posilování národních prvků v katolickém kultu nebylo v Evropě ničím výjimečným, ale v Polsku k němu docházelo jiným způsobem. Evoluce katolicismu na polském území spočívala v akceptování stávajících společenských a politických vztahů a přizpůsobení náboženských představ tomuto kontextu.

Nadále se rozvíjely protireformační aktivity, byť měly na rozdíl od Německa mnohem mírnější průběh. Nedocházelo k pronásledování nekatolíků ani k náboženským válkám. Vzrůstala však averze k Židům, i když projevy antisemitismu zasahovaly spíše nižší vrstvy měšťanského obyvatelstva.[84] Zejména na východě země protestantské hnutí stagnovalo, protože magnáti houfně přecházeli ke katolicismu, zatímco lidové vrstvy k pravoslaví, stejně jako značná část střední šlechty.[85] Na samém konci existence staré republiky polská církev utrpěla několik šoků. Arcibiskup Michał Jerzy Poniatowski, poslední polsko-litevský primas, spáchal pravděpodobně sebevraždu a během Kościuzskova povstání dav obvinil několik polských biskupů z vlastizrady a následně je oběsil.[86]

V 18. století se římskokatolická církev nacházela v odlišném postavení než stabilizované církve v západních zemí Evropy. Vše se zdálo být v pořádku. Proti reformám stihla církev zakročit a všichni následující panovníci byli katolíky. Postupně se zmenšovalo jejich bohatství, také církev ztrácela pozemky. Propast mezi katolíky a pravoslavnými se prohlubovala kvůli ruským provokacím. Luteráni byli podporováni pruským králem. Postupně přibývalo Židů. Největší ránu římskokatolická církev dostala,

[84] VITOŇ, Jan: *Úvod do dějin a kultury Polska I. (Do roku 1815)*. Praha 1995, s. 124.
[85] VITOŇ, Jan: *Úvod do dějin a kultury Polska I. (Do roku 1815)*. Praha 1995, s. 124.
[86] DAVIES, Norman: *Polsko: Dějiny národa ve středu Evropy*. Praha 2003, s. 305.

když byl v roce 1773 zrušen jezuitský řád. Polsko bylo považováno za fanatickou papežskou pevnost.[87] Různé vpády, jako byl například vpád protestantských Švédů nebo pravoslavných kozáků, značně přispěly k posílení katolicismu.

Po rozdělení Polska se propast mezi chováním církve vůči věřícím stále prohlubovala. Při druhém dělení římskokatolická církev zastupovala 54 % obyvatelstva.[88] V protestantském Prusku, pravoslavném Rusku, a dokonce i v katolickém Rakousku, hleděli na polskou církev s nepřátelstvím. V Rusku se církevní záležitosti dostávaly do pozornosti policejního dozoru. Polští kněží, kteří proti těmto nespravedlivostem protestovali, byli deportováni na Sibiř.[89] Podobné, avšak ne tak drastické postupy můžeme vidět i v dalších záborech. Rakušané v roce 1831 vypověděli biskupa Skorkowského z Krakova a jeho místo ponechali po dobu čtyřiceti osmi let prázdné.[90] Prusové vypověděli arcibiskupa Ledóchowského z Hnězdna.[91] Největší rána pro polskou katolickou veřejnost bylo, že Vatikán nejevil žádný zájem o nápravu dané situace. Musíme si uvědomit, že nejtěsnější vztahy Vatikán udržoval s císařským dvorem ve Vídni. Bylo v jeho zájmu udržet si přátelství s Marií Terezií a později s Josefem II.

Smiřování církve s národem začalo koncem 19. století. Římskokatolická církev vyvinula vlastní iniciativu a pomáhala se sociálními problémy tehdejší doby. Začala budovat vzdělávací spolky, dobročinné společnosti a nakladatelství.

Ve 20. století římskokatolická církev opět nalezla své místo po vlně politických krizí. Státní nezávislost poskytla církvi mnoho základních institucí. V Lublinu byla založena Katolická univerzita, která funguje dodnes, avšak pod upraveným názvem Katolická univerzita Jana Pavla II. Církev postupně získala zpět zkonfiskovaný majetek a do státních škol bylo zaveden předmět náboženství. V nové březnové ústavě nebylo potvrzeno, že římskokatolická církev je oficiální náboženství nového státu. Bylo jí přiřčeno pouze vůdčí postavení.

3.5.1 Rozmanitost náboženství zkoumaných studentů

Situace v nově vzniklém státě byla velmi složitá. Berme v potaz, že se zde tento stát objevil po více než sto letech naprosto odlišného vývoje v kulturní, obchodní, průmyslové či náboženské oblasti. Proto jsme náš výzkum rozdělili podle států, do nichž by zkoumaní studenti spadali při dnešním geografickém rozdělení Evropy, tedy území Polska, Ukrajiny, České republiky a Běloruska. Ve výzkumu se objevuje také území Ruska nebo Rakouska,

[87] DAVIES, Norman: *Polsko: Dějiny národa ve středu Evropy*. Praha 2003, s. 306.
[88] DAVIES, Norman: *Polsko: Dějiny národa ve středu Evropy*. Praha 2003, s. 310.
[89] DAVIES, Norman: *Polsko: Dějiny národa ve středu Evropy*. Praha 2003, s. 308.
[90] DAVIES, Norman: *Polsko: Dějiny národa ve středu Evropy*. Praha 2003, s. 308.
[91] DAVIES, Norman: *Polsko: Dějiny národa ve středu Evropy*. Praha 2003, s. 308.

ovšem jen kvůli studentům, kteří se tam narodili, avšak měli polskou státnost či národnost, a proto jsou zahrnuti do výzkumu.

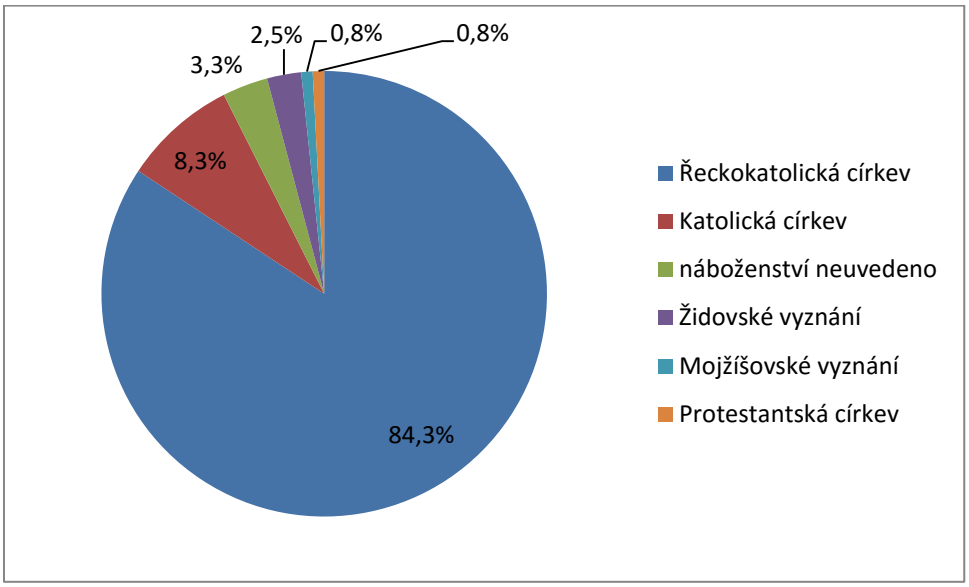

Graf 3 Náboženská situace zkoumaných studentů na dnešním území Haliče

V první části se zabýváme náboženskou situací na území Haliče, která dnes spadá pod ukrajinskou správu. Vše můžeme sledovat na grafu 3. Většina těchto studentů pocházela z Ivano-Frankovské, Lvovské či Ternopilské oblasti. Z 263 námi zkoumaných studentů připadá na toto území 121 studentů. Geograficky se jedná o největší území, pokud rozdělíme meziválečné Polsko podle dnešních státních hranic. Mezi studenty převládají dvě největší církve, a to řeckokatolická a římskokatolická. Největší zastoupení na prvním území, dnešní Ukrajině, měla řeckokatolická církev se 102 věřícími (84,3 %). Na druhém místě jsou katolíci s 10 věřícími (8,3 %). Všichni tito katolíci s výjimkou dvou se hlásí k české národnosti či československé státnosti, avšak jsou narozeni na polském meziválečném území. Další náboženství tu jsou velmi málo početně zastoupena. Tři studenti se hlásí k židovskému náboženství, jeden k mojžíšskému. Student jménem R. H. Schmidt pocházející ze Lvova se hlásí k protestantské církvi. V jeho případě je zajímavé, že do kolonky s národností v archivních materiálech napsal „ukrajinská“ a do závorky „německá“. Je pravděpodobné, že se jedná o potomka německé protestantské rodiny. V celkovém počtu 121 studentů neuvedli své náboženství 4 lidé (3,3 %).

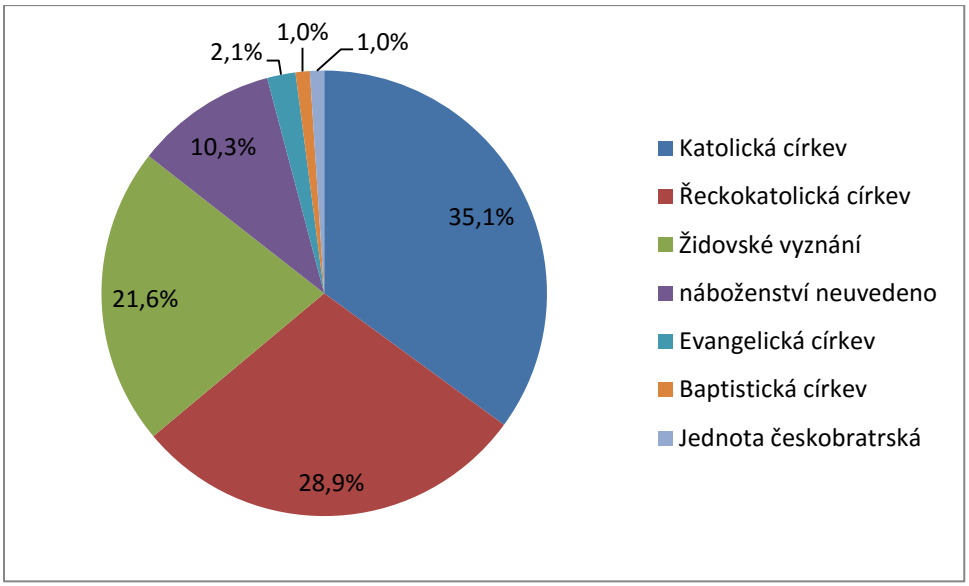

Graf 4 Náboženská situace zkoumaných studentů na dnešním území Polska

Ve čtvrtém grafu se zabýváme územím, které i dnes náleží Polsku. Studentů z tohoto území je o poznání méně, a to 96. Jak bylo uvedeno výše, římskokatolická církev v Polsku má dlouholetou tradici, a patrně proto je tu nejvíce zastoupena. Avšak mezi studenty nemá tak dominantní zastoupení, jako měla v předešlé části církev řeckokatolická. K této církvi se hlásí 34 studentů (35,1 %). Druhé největší zastoupení představuje řeckokatolická církev s 28 studenty (29,2 %). Většina z nich pochází z území západní Haliče, které po konci druhé světové války připadlo Polsku. Ze všech územních částí odtud pocházelo i nejvíce studentů židovské vyznání. K tomuto vyznání se hlásí 21 studentů (21,9 %). Jiná náboženství jsou zastoupena jednou či dvěma osobami. Evangelická církev zde má 2 zástupce. Jednota českobratrská i Baptistická církev mají shodně po jednom zástupci. Považujeme za zajímavé, že oba tito jedinci pocházejí ze stejného města, a to ze Zelova. O prvním z nich, studentce Martě Matějkové, jsme se již zmiňovali (viz str. 24). V druhém případě se jedná o studenta Antonína Sypryugela, který se hlásil k Baptistické církvi, jež se v Zelově objevila již v druhé polovině 19. století. Při druhém polském sčítání obyvatelstva se k této církvi hlásilo 400[92] obyvatel z celkového počtu 9 454 obyvatel[93] města Zelova. První český sbor baptistů za hranicemi vznikl právě v polském Zelově. Založili jej potomci českých pobělohorských exulantů.[94] Deset studentů z této skupiny svoji náboženskou orientaci neuvedlo.

[92] TOMEŠ, Jan Marius: Jak přišli Češi do Zelova. Liberec 1933. Dostupné na www. <http://baptiste-liberec.cz/?p=58>, [cit. 26. 2. 2016].
[93] TOMEŠ, Jan Marius: Jak přišli Češi do Zelova. Liberec 1933. Dostupné na www. <http://baptiste-liberec.cz/?p=58>, [cit. 26. 2. 2016].
[94] VOLANSKÝ, Vilém: Krátké dějiny sboru českých baptistů v Zelově. Dostupné na www. <http://baptiste-liberec.cz/?p=55>, cit. [26. 2. 2016].

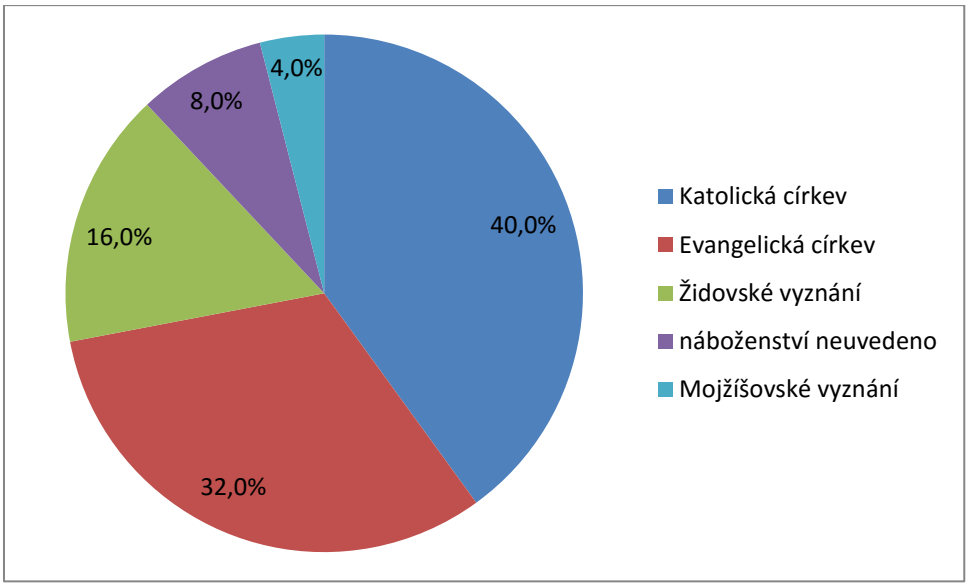

Graf 5 Náboženská situace zkoumaných studentů na dnešním území České republiky

Třetí část se zabývá dnešním územím České republiky, na něž z celkového počtu 263 připadá 25 studentů. Procentuální rozdělení vidíme na grafu 5. Nejvíce je tu opět zastoupena římskokatolická církev s počtem 10 studentů (40 %). Na druhém místě je evangelická církev s 8 věřícími (32 %). Většina, respektive 5 z nich pochází z Těšínska. V tabulce pod textem jsou uvedeni studenti, hlásící se k evangelické církvi. Všichni studenti uvedli polskou národnost i státnosti, až na jednu výjimku v případě studenta Ericha Kalety, který uvedl polskou národnost avšak československou státnost.

Jméno	Příjmení	Místo narození	Dnešní poloha
Adolf	Hlaviczka	Konská u Těšína	dnešní část Třince
Vladislav	Jaś	Dolní Líštná	dnešní část Třince
Erich	Kaleta	Prostřední Suchá	dnešní část Havířova
Adolf	Molinek	Szumbork	Šumperk
František	Mrózek	Poruba u Orlové	Orlová
Vilém	Pavlas	Moravskoslezský kr.	
Rudolf	Przeczek	Šumperk	Šumperk
Gustav	Warzacz	Svibice	dnešní Český Těšín

Tabulka 2 Studenti hlásící se k evangelické církvi na území České republiky

K židovskému vyznání se hlásí 4 studenti (16 %) a k mojžíšskému vyznání jeden. Dva studenti pocházející z Jablunkova a Životic ve Slezsku, které jsou v dnešní době součástí města Havířov, své náboženství neuvedli. V této části zkoumaného souboru studentů se neobjevuje ani jeden zástupce řeckokatolické církve.

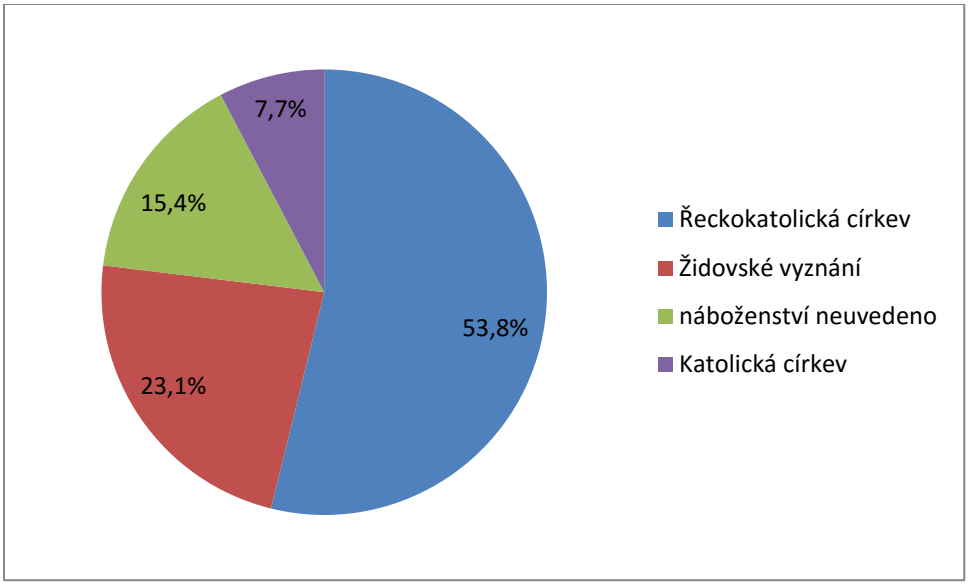

Graf 6 Náboženská situace zkoumaných studentů na území Volyně

Na grafu 6 lze vidět studenty pocházející z oblasti Volyně, kde jsme jich vypátrali 13. Více než polovina z nich v počtu 7 (53,8 %) se hlásí k řeckokatolické církvi. K židovskému vyznání se hlásí 3 lidé (23,1 %), náboženství neuvedli 2 studenti (15,4 %). Zajímavé, že studentka Helena Pticová narozená v Lucku, se přihlásila k židovské národnosti, avšak nikoli k židovskému náboženství. Její mladší sestra Sonia, která taktéž studovala Vysokou školu obchodní, se k tomuto náboženství přihlásila. Není možné zjistit, zda studentka Helena v některém další roce uvedla svou náboženskou příslušnost, protože jsme ji již dále v archivních materiálech nenašli. Ke katolické církvi se hlásí pouze jediný student jménem Václav Martínek, který se hlásí k české národnosti a československé státnosti. Je možné, že jde o jednoho z volyňských Čechů.

Jméno	**Příjmení**	**Místo narození**	**Nár.**	**Stát.**	**Náb.**
Zina	Boruchinavá	Brest	izr.	polská	žid.
Abram	Codik	Niesviž	izr.	polská	žid.
Eurel	Lusterman	Stolpce	žid.	polská	žid.
Senia	Szereszevská	Baranoviče	žid.	polská	-

Tabulka 3 Náboženská situace zkoumaných studentů na dnešním území Běloruska

Objevují se zde i studenti pocházející z území, které dnes patří Bělorusku. Celkově zde máme čtyři studenty s polskou státností, všichni se hlásí k národnosti izraelské nebo židovské. Můžeme si všimnout, že Senia Szereszevská své náboženství neuvádí, podobně jako Helena Pticová v předchozím případě.

Dva studenti pocházející z dnešního Ruska se hlásí k římskokatolické církvi. Všichni jsou polské národnosti, nehlásí se k žádné státnosti, kromě jedné studentky Jeleny Opletalové, která má v kolonce státní příslušnost uvedeno „československá“.

Posledním ze skupin studentů, jež nám ještě zbývá zmínit, má jediného zástupce: student Karel Veselý se narodil ve Vídni, tedy na zemí dnešního Rakouska. Jeho národnost i státnost je polská a náboženství je římskokatolické.

3.6 Úspěšnost studentů u závěrečných státních zkoušek

Každý ze studentů musel složit první státní závěrečnou zkoušku, která přicházela po dvou letech studia. Jak se již zmiňujeme v první kapitole, studenti tuto zkoušku skládali ze všeobecných předmětů, které v průběhu dvou let studovali. První státní závěrečnou zkoušku složilo 111 studentů, což je 42,2 % úspěšnost zapsaných studentů. Tato procentuální úspěšnost svědčí o náročnosti studia.

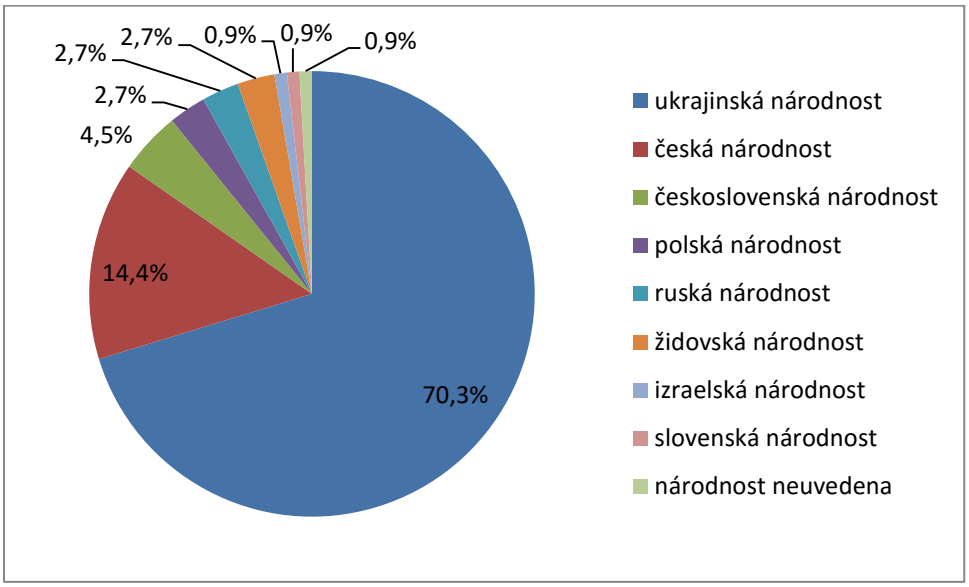

Graf 7 Absolvování první státní zkoušky studentů podle národnosti

V grafu 7 můžeme vidět, že největší procentuální úspěch 70,3 % 78 (studentů) měli studenti, kteří měli v kolonce národnost vyplněno „ukrajinská“. Na druhém místě skončili studenti národnosti české se 14,4 % (16 studentů). Poté 4,5 % (5 studentů) československé národnosti. O čtvrté místo si dělí studenti s polskou, ruskou a židovskou národností s 2,7 %

(3 studenti). Tuto zkoušku složil také student izraelské či slovenské národnosti. Jeden student měl kolonku národnost prázdnou.

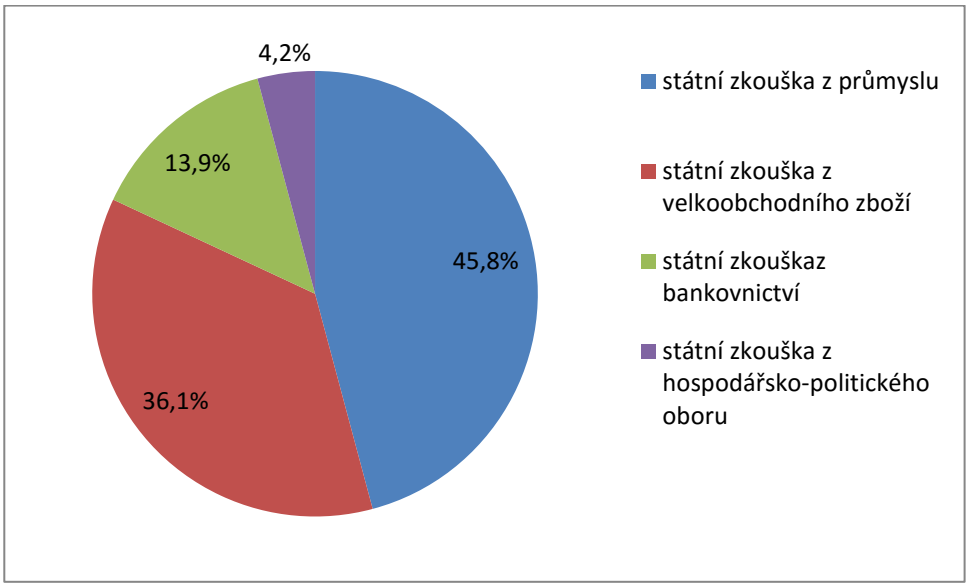

Graf 8 Absolvování druhé státní zkoušky dle vybrané specializace

Druhá státní zkouška se skládala po dalším roce, kdy studenti absolvovali povinné přednášky zaměřené na jednu ze čtyř specializací (bankovnictví, velkoobchodní zboží, průmysl, hospodářko-politický obor), které Vysoká škola obchodní nabízela. Druhou státní zkoušku složilo 74 studentů. Zde jsme pouze zkoumali, kolik studentů ve vybraném oboru složilo danou zkoušku. Na grafu 8 je zřejmé, že nejvíce studentů skládalo druhou státní zkoušku z průmyslu. Tuto zkoušku složilo 33 studentů. Zkoušku z velkoobchodního zboží složilo 26 studentů. V bankovnictví úspěšně dokončilo studium 10 studentů. Poslední tři studenti složili svoji závěrečnou zkoušku v hospodářsko-politickém oboru.

4 Změny jmen a příjmení studentů

Od počátku našeho výzkumu jsme si všímali, jak se celá řada jmen (někdy i jmen po otci či příjmení) v předmětných materiálech počešťuje anebo popolšťuje. Studenti z prvních let fungování Vysoké školy obchodní pocházeli z nového území, které Polsko získalo. Dnes je toto území Ukrajiny. V dřívější kapitole jsme se zmiňovali o vytvoření hranic nového polského státu a existenci nového obyvatelstva, které připadlo pod správu polského státu. Toto obyvatelstvo pocházející z Východní Haliče nebo z okolí Vilna zřejmě nemluvilo polsky. Většina z nich hovořila ukrajinsky, ale polština pro ně zřejmě nepředstavovala příliš velký problém, jelikož žili v multietnickém prostoru, jako bylo území Haliče. V následujících příkladech vždy uvádíme v závorce jméno tak, jak je zaneseno v archivních záznamech, které jsme zkoumali.

4.1 Změny v ukrajinském jazyce

4.1.1 Křestní jména a jejich nejčastější změny

Jedním z nejčastěji se vyskytujících ukrajinských jmen je vlastní jméno Vasyl (Василь). Ve většině školních záznamů, které v archivu byly nalezeny, je zapsán jako Vasil – došlo zde tedy ke změně samohlásky „y“ na „i“, která je typická pro ruskou obdobu tohoto jména (Василий), které je bližší původnější formě Basil. Jedná se o křestní jméno řeckého původu, odvozené od slova *basileios* – „královský“. Další pravopisnou variantou tohoto jména je Bazil, které pochází z francouzského Basile (vyslovuje se správně [bazil]) a dříve se používalo v ruských šlechtických kruzích (povšimnout si toho můžeme i v klasické ruské literatuře, např. u Čechova).[95] Příklad tohoto křestního jména v námi zkoumaném materiálu je např. Bazyl (Vasyl) Kolodij.

Zřídkakdy se stávalo, že někteří studenti měli méně běžné jméno. Do závorek si ve školní evidenci sami připsali, jaká je nejčastější běžná varianta tohoto jména v jejich rodném jazyce nebo v jazyce českém či polském. Takto postupovali na příklad Oleksa (Alex) Ovčarčyn, Pawlyna (Pavlyk) Osyp, Olga (Olha) Nakonečná.

Některá jména nebyla přepisována, ale nahrazena českým ekvivalentem. Dobrým příkladem jsou studenti jménem Jevhen. Takto psaná podoba jména se v celém zkoumaném materiálu nevyskytla ani jednou. Pokaždé jsme toto křestní jméno našli již zcela počeštěné jako Evžen.

[95]ФАСМЕР, Макс: *Этимологический словарь русского языка. Издание четвертое, стереотипное*. Москва 2003, s. 106.

4.1.2 Samohlásky „i“/„y“

Obvyklá záměna i/y u ukrajinských jmen, ale i příjmení je patrná ve velké většině nalezených případů. Uvedeme zde jen několik jmen a příjmení, u kterých byla změna nejčastější. Výše bylo zmíněno křestní jméno Vasyl. Dalšími jmény jsou: Lubomyr (Lubomir), Kosťantyn/Kosť (Konstantin), Anton/Antin (Antonin). Mezi příjmení, kde sledujeme variace i/y, patří, např.: Mychalčuk (Michalčuk), Artymovyč (Artymovič).

Dalším z velmi frekventovaných jmen je ukrajinské křestní jméno Mychajlo, které se ve více než 90 % vyskytlo v našem materiálu v české podobě jakožto Michal. Pokud bylo toto jméno uvedeno v původní ukrajinské formě, bylo zapsáno se samohláskou „i“ To by odpovídalo přepisu ruského jména Michail.

Obdobně ukrajinské křestní jméno Mykola bylo v archivních záznamech zapsáno v českém ekvivalentu Mikuláš. V ruštině těmto jménům odpovídá Nikolaj.

4.1.3 Souhláska „v“/„w“ u křestních jmen

Někteří studenti změnili ve svém jméně souhlásku „v“ na „w“, jako například Wolodymyr Martynec pocházející ze Lvova. V daném případě to nemusí nutně znamenat připodobnění polskému pravopisu (kde je „w“ rozšířené, zatímco „v“ se prakticky nevyskytuje), ale takovýto přepis jména může odrážet ukrajinskou výslovnost, tzn. „neslabičné v“. Jméno Volodymyr, pochází ze staroruského Volodimir, církevněslovanského Vladimir[96]; spojení -la- je církevněslovanského původu a v podstatě stejnou podobu jména, pouze s dlouhou samohláskou „í“ nacházíme v češtině. Ukrajinský analogie tohoto jména obsahuje tzv. „plnohlasí“ – Volodymyr, na rozdíl od ruštiny, kde zůstala církevněslovanská podoba bez první samohlásky Vladimir. Toto jméno patří k tzv. jménům mocenským a skládá se ze dvou částí: „vlad“ (vládnout, ovládat) a „mir“ (svět).

4.1.4 Spřežka „ks“/souhláska „x“

K transformaci došlo i u jmen zapsaných jako Alexander, Alexandra. Ta odpovídají ruským formám Aleksandr, Aleksandra; v ukrajinštině se však objevují v podobě Oleksandr či jeho ženský protějšek Oleksandra.

[96] Ve slabice „mir“ se historicky vyskytovala polosamohláska (jer), který v průběhu fonetických změn přešla v „i“.

4.1.5 Jméno Štěpán/Štěpánka

Nejčetnějšími změnami prošlo právě toto jméno. V archivních záznamech bylo zapsané snad pokaždé jinak. Správná ukrajinská verze tohoto jmena je pro mužský rod Stepan a pro ženský Stepanija, existuje také varianta Stefan a Stefanija. První změny jsme si všimli v prvním historickém ročníku, kde je uveden Stefan Paško z Cieszanów. Další z mnoha příkladů a tvarů je Stěpan Bedřich Pančak narozen ve Lvově, který byl multietnický. U ženských protějšků tohoto jména jsme zaznamenali tyto změny, např. u Stefanie Čyžovyčové, která je v záznamech uvedena poprvé jako Stefanie, podruhé jako Stephanie a naposledy jako Štěpánka. Naopak slečna Štěpánka Durdello měla jméno počeštělé od samého počátku studia. Dalším příkladem počeštění křestního jména je Štěpánka Stachurova.

4.1.6 Souhláska „v“/„w“ u příjmení

U příjmení dochází k obdobným pravopisným změnám jako u jmen vlastních. Mnoho Ukrajinců ve svém příjmení zaměnilo hlásku „v“ za „w“, např. Ivan Jaworskyj, kterého jsme v tabulkách přepsali v souladu s normativní ukrajinštinou jako Javorskyj. Dalším takovým příkladem je Roman Jiří Rakowskyj, který se jednou píše se souhláskou „v“ a podruhé se souhláskou „w“. U tohoto jména vidíme i značné počeštění, které se především odrazilo v jeho druhém českém křestním jméně Jiří. Tomuto jménu odpovídá v ukrajinštině Jurij.

4.1.7 Změkčování u příjmení

Petro Vozňak, hlásící se k ukrajinské národnosti, se do záznamu o studentech zapsal jako Wozniak. Problém u příjmení nastává také v otázce změkčení souhlásek „ď“, „ť“ a „ň“. V ukrajinských příjmeních je v daném případě měkkost těchto souhlásek vyjádřena jejich spojením s „i“, jako např. ve výše citovaném dokladu (-ni-). To odpovídá přepisu tohoto příjmení do polštiny. Tak je tomu ve všech doložených případech, např. u příjmení Jurij Ďakunčak (Jiří Diakunčak). Je možné, že zde již sehrál velkou roli fakt, že tento student nastoupil do školy ve školním roce 1921–1922, kdy Polsko už mělo pevně stanovené hranice.

Pokud jde o další souhlásky jako např. „z“, „s“, „c“ apod., jejich měkkost je vyjádřena obdobně, tzn. spojením těchto souhlásek s „i“, jako např. Ivan Oleksjuk (Oleksiuk) nebo Andrij Kocjuba (Kociuba).

4.1.8 Ukrajinská příjmení s koncovkou -ová

„Čeština důsledněji než jiné slovanské jazyky uplatňuje protiklad mezi gramatickou kategorií mužského a ženského rodu i při užívání příjmení. Přechylování příjmení,

tj. odvozování podoby ženského příjmení od příjmení mužského, je v češtině záležitostí slovotvorného systému. Kategorie přirozeného rodu se v ní uplatňuje jak při užívání příjmení původu českého nebo slovanského, tak i cizího, ať už jde o příjmení z jazyků, které přechylování vůbec neznají, nebo o příjmení z takových jazyků, které mají pro vytváření ženských příjmení vlastní, často i speciální prostředky, které je třeba v češtině adaptovat.

Protože přechylování je záležitostí systémovou, pravidlo o užívání ženských příjmení v přechýlené podobě se vztahuje nejen na jejich zápis do oficiálních československých dokladů, ale na jakékoliv užívání ženského příjmení v češtině, a to bez zřetele na původ příjmení a na to, zda je jeho nositelkou Češka nebo cizinka.

Kategorii přirozeného rodu při užívání ženských příjmení důsledně dodržujeme v češtině i proto, že jde o kategorii pro jazykovou praxi velmi výhodnou - její neexistence ve většině neslovanských jazyků, popř. kolísání v ostatních jazycích působí často v praxi potíže.“[97]

Příklady přechylování, k němuž patrně docházelo z výše uvedených důvodů, se ke konci 20. let minulého století hojně objevují v archivních záznamech. První z případů přidání české koncovky -ová jsme zaznamenali už ve školním roce 1922–1923 u příjmení Stepanija Babij (Stephanie Babijova). Další příklad, Jelena Opletalová je v tomto případě sporný, poněvadž se hlásí k polské národnosti, ale k československé státní příslušnosti. V tomto případě se podoba jejího příjmení nejspíše řídila matričním zákonem. Další je Vira Morozová, v jejíchž osobních dokladech v souladu s pravidly ukrajinské mluvnice bylo zapsáno příjmení Moroz.

4.2 Změny v polském jazyce

Studenti, kteří pocházeli z dnešních polských území a jejichž rodným jazykem byla polština, neměnili pravopisnou podobu svých jmen a příjmení tak často, jak můžeme sledovat u studentů z dnešní Ukrajiny. Podle našeho názoru byl hlavním důvodem fakt, že ukrajinský jazyk používá azbuku, zatímco český i polský používá latinku. V průběhu našeho výzkumu jsme zjistili, že si studenti zřejmě často nebyli jistí, jak své jméno přepsat z azbuky do latinky. V každém akademickém roce, a dokonce i v každém semestru, je student uveden pod trochu jiným jménem, v mírně obměněném přepisu.

Prvním příkladem polského studenta, který jsme zaznamenali v archivech, je Leonard Kovalski. Leonard je původně německé jméno, jeho význam zní „silný jako lev“. Jeho první část obsahuje slovo leon („lev“), zatímco druhé slovo hardu („statečný“). V Polsku se toto

[97] KNAPPOVÁ, Miloslava: *Přechylování příjmení v češtině*. Naše řeč, ročník 62 (1979), číslo 5, s. 225-233. Dostupné na www. <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=6153>, cit. [10. 12. 2015].

jméno vyskytuje už od konce 12. století. Jméno zůstává zapsáno buď v provedení, které použil výše uvedený student, anebo se objevuje ve variantách: Lenart, Lenard, Lenert, atp.

Příjmení Kovalski je jedno z nejfrekventovanějších příjmení v Polsku. Podle dostupných informací je toto příjmení v dnešní podobě Kowalski druhé nejčastější.[98] Etymologicky toto slovo náleží do skupiny příjmení odvozených od povolání. Kowal znamená kovář. Po přidání adjektivního sufixu -ski vzniklo celé příjmení Kowalski. Jak vyplývá z výše uvedeného příkladu, v archivních materiálech je zapsáno „v“. Je možné, že místo narození dotyčného studenta (Rusko) mělo vliv i na jeho přístup k tomuto pravopisnému jevu.

Mnoho studentů ve zkoumaných materiálech pochází ze židovských rodin, u nichž převládají německá příjmení nad polskými: Marie Helena Galotti, Samuel Rosengarlen, Jakub Horn, Gregor Rubnsztejn, Karel Thaler a Arthur Kupfermann. Většina z nich se hlásí k polské, židovské nebo dokonce české národnosti, ale uvedená státnost je polská. Student Jakub Horn se hlásí ke státnosti i národnosti polské, náboženství uvádí „mojžíšské“, nikoliv jako většina ostatních studentů „židovské“. Student jménem Leon Klinsza nosil jedno z typických jmen, které se v Polsku objevuje už od 13. století. Jméno Leo či pozdější varianta z 15. století Leon. Pochází z řecko-latinského jména Leon. V řečtině to znamená „lid“, zatímco v latině „lev“.

4.2.1 Jiná národnost – jiná státnost

Při pátrání v archivu jsme si všímali, že národnostní polští studenti hlásící se k české státnosti mají svá jména přepsána podle českého pravopisu. Tyto změny jsou například viditelné ve školním roce 1931–1932 na příkladů studentů se jménem Karel Dziadura, František Mrózek, Karel Szererba nebo Miriam Januszewska. Jméno Karel se v polském jazyce standardně píše Karol. Jméno pochází z francouzského označení pro mužného člověka. František (Franciszek) pochází z italského slova „francesco” - tzn. Francouz. Miriam se v obou jazycích píše stejně. Je to jméno pocházející z hebrejštiny, znamená „být krásný”. V syrském jazyce znamená „paní”. V dnešní polštině je výrazně běžnější jiná varianta tohoto jména – Maria.

Je velmi zajímavé, že výše uvedení studenti transformovali svá křestní jména do českého spisovného jazyka, zatímco příjmení ponechali nezměněná. Většina z nich se narodila na území pozdějšího Československa, kromě zmiňované Miriam Januszewské,

[98] Główny Urząd Statystyczny: *Najpopularniejsze nazwiska w Polsce wraz z liczbą wystąpień z podziałem na płeć. 2015*, s. 1. Dostupné na www. < https://mswia.gov.pl/pl/sprawy-obywatelskie/statystyki-imion-i-nazw> cit. [10. 02. 2016].

která se narodila v Krakově. Lze předpokládat, že její rodiče se na toto území přistěhovali dříve, když ještě patřilo do rakouského záboru z roku 1883. Kdybychom chtěli příjmení studentů transkribovat podle českých pravidel, tak by se psala Džadura, Mruzek, Šererba, Januševská.

4.2.2 Souhláska „w"- změněná na „v"

V polském pravopisu se souhláska „v" v podstatě nenachází. Pokud ano, jedná se o slova přejatá z jiných jazyků, dnes nejčastěji z angličtiny. Název této hlásky v polštině vyslovuje „fał" [faul], zřídkakdy se vysloví „v".

Záměnu těchto dvou souhlásek jsme viděli už v jednom z dříve uvedených jmen – Leonard Kovalski. Další ze studentů je Adolf Hlaviczka, který má národnost polskou, ale státnost československou. Jeho příjmení neodpovídá plně ani českému, ani polskému pravopisu. V polštině by bylo napsáno Hławiczka, v češtině Hlavička. Zajímavý je přepis/překlad celého jména Karla Veselého, který nastoupil ke studiu ve školním roce 1931–1932. Narodil se ve Vídni, avšak národnost i státnost měl polskou. Celé jeho jméno je v námi zkoumaných materiálech napsané v češtině. Jeho polská verze by zněla Karol Wesoły. Někteří studenti naopak dodržovali originální pravopis svého příjmení (ve svém rodném jazyce): Miriam Januszewska, Józef Konowski.

4.2.3 Koncovka -ová v cizích příjmeních

Jak již bylo zmíněno v předešlé části, koncovka -ová se objevovala u ukrajinských příjmení. Obdobná situace je i v případě polských jmen. Již zmíněná Jelena Opletalová uvádí polskou národnost a československou státní příslušnost. Jelikož měla osobní doklady vystavené československými úřady, je zcela jasné, proč má její příjmení koncovku -ová. Ale v následujích případech je to jinak: Zina Boruchinová a Marie Pachterová uvedly polskou státní příslušnost a koncovka -ová se tedy v jejich osobních dokladech téměř jistě neobjevuje. Pravděpodobně si samy přidaly české koncovky ke svým příjmením, aby v souladu se zvyklostmi českého jazyka tímto způsobem specifikovaly, že jsou ženami.

5 Závěr

V této bakalářské práci jsme se snažili zachytit studenty Vysoké školy obchodní, kteří pocházeli z Polska a na této škole studovali v meziválečném období od roku 1919 do roku 1938. Těmto kritériím odpovídá 263 polských studentů. Na prvním grafu *Geografické rozdělení studentů dle dnešních regionů* můžeme vidět rozdělení zkoumaných studentů podle jejich geografického původu. V archivních dokumentech jsme nalezli studenty, kteří pocházeli z dnešní Ukrajiny – v našem případě se jedná o území východní Haliče (46 % studentů) a Volyně (4,9 %), z dnešního Polska (36,9 %), České republiky (9,6 %), Běloruska (1,5 %), Ruska (0,8 %) nebo Rakouska (0,4 %). Z Rakouska, přesněji z Vídně pochází student, který se hlásil k polské národnosti i státní příslušnosti. Myslíme si, že takto pestrý původ studentů odpovídá i tehdejšímu pestrému složení obyvatelstva meziválečného polského státu. Polsko tehdy mělo 27,2 milionů obyvatel, z čehož podle prvního polského sčítání obyvatelstva provedeného v roce 1921 tvořily národnostní menšiny více než 31 %.

Druhý graf *Národnost zkoumaných studentů* představuje národnosti tak, jak je uvedli ve svých záznamech dotyční studenti. Nejvíce zde převládá ukrajinská národnost (téměř 50 % studentů). K našemu překvapení se na druhém místě umístila česká národnost s 19 % studentů. Více než 2/3 těchto studentů hlásících se k české národnosti se narodilo v blízkosti česko-polských hranic. Polská národnost je až na třetím místě s podílem 11,8 % studentů. To je velmi zajímavé, protože v průběhu bádání jsme si povšimli, že studentů hlásících se k polské národnosti bylo na počátku sledovaného období velmi málo, ale s postupujícími roky od vzniku polského státu se jejich počty postupně zvyšovaly. Myslíme si, že si studenti postupně uvědomovali, že Polsko je opět státem a hrdě se k němu začínali hlásit. Jednu z národností zde najdeme zapsanou pod dvěma různými názvy: židovská a izraelská. Rozhodli jsme se ponechat oba názvy, protože se nejednalo o ojedinělé případy, ale oba názvy uvedlo několik různých studentů.

Náboženská situace byla taktéž velmi komplikovaná. V rámci dnešní Ukrajiny rozlišujeme dvě oblasti Halič a Volyň, protože tyto dva regiony se od sebe, pokud jde o náboženství, výrazně lišily. Výsledky jsme seřadili od nejvyšších hodnot. V Haliči je nejvíce zastoupena řeckokatolická církev se 102 věřícími (84,3 %) z celkového počtu 121 studentů připadajících na tento region. Ve třetím grafu *Náboženská situace zkoumaných studentů na dnešním území Haliče* můžeme opět vidět jedno z náboženství zapsané pod dvěma různými názvy: židovské a mojžíšské. Zdálo se nám vhodné ponechat oba názvy, protože odrážejí to, co studenti sami do evidence zapisovali. V předválečném Polsku u námi

zkoumaných studentů převládá římskokatolická církev (35,5 %), ale najdeme zde po jednom zástupci baptistické církve či jednoty českobratrské. Podobně jsou na tom i studenti, kteří by dnes pocházeli z území České republiky. Na prvním místě se umístila římskokatolická církev, jíž sekunduje evangelická církev s 8 věřícími. Většina evangelíků pochází z území Těšínska, kde je jedna z největších evangelických komunit jak v rámci České republiky, tak v rámci Polska. Studenti z Volyně se nejčastěji hlásili k řeckokatolické církvi. Z území dnešního Běloruska pocházeli čtyři studenti, kteří byli židovského vyznání.

Studium na této škole bylo velmi náročné, což demonstrujeme na konci druhé kapitoly, kde se nachází dva grafy úspěšnosti studentů při první a druhé státní zkoušce. Z celkového počtu 263 zkoumaných studentů první státní zkoušku složilo 111 studentů, což představuje ani ne 50 % úspěšnost. Druhou státní zkoušku složil ještě menší počet studentů, a to 74, což odpovídá 36,82 %.

Po celou dobu výzkumu jsme si často všímali, že v pravopisu jmen a příjmení dochází ke změnám; z toho důvodu jsme se ve stručnosti věnovali také rozboru tohoto jevu. Některá jména jsou počešťována, některá popolšťována. Studenti, kteří pocházeli z dnešních polských území a jejichž rodným jazykem byla polština, neměnili pravopisnou podobu svých jmen a příjmení tak často, jak to můžeme sledovat u studentů z dnešní Ukrajiny. Podle našeho názoru byl hlavním důvodem fakt, že ukrajinský jazyk používá azbuku (a proto byla při zápisu do evidence nutná transkripce), zatímco český i polský jazyk používá latinku. V průběhu výzkumu bylo patrné, že si studenti zřejmě často sami nebyli jistí, jak své jméno přepsat z azbuky do latinky, protože jsme opakovaně zaznamenali případy, kdy bylo totéž jméno zapsáno pokaždé jinak.

6 Použité prameny a literatura

Prameny:

Archiv Českého vysokého učení technického
Fond Vysoká škola obchodní: Katalogy posluchačů 1918–1939

Literatura:

DAVIES, Norman: *Polsko: Dějiny národa ve středu Evropy*. Praha 2003.
DEJMEK, Jindřich: *Zrod nové Evropy: Versailles, St-Germain, Trianon a dotváření poválečného mírového systému*. Praha 2011.
FUKSA, Josef: *Vysoká škola Obchodní. Úvahy o vyhlídkách, povaze a způsobu vysokoškolského studia a zkoušek z věd obchodních a odborů příbuzných u nás i v cizině.* Praha 1920–1921.
GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY: *Drugi powszechny spis ludności z dn. 9. XII. 1931 r: Mieszkania i gospodarstwa domowe. Ludność. Stosunki zawodowe : Województwo wołyńskie*. Warszawa 1938.
GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY: *Pierwszy powszechny spis Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 września 1921 roku: Mieszkania. Ludność. Stosunki zawodowe: Województwo wołyńskie*. Warszawa 1926.
HEJRET, Jan: *Těšínsko*. Praha 1919.
HRYCIUK, Grzegorz: *Przemiany narodovościowe i ludnościowe w Galicji Wschodniej i na Wołyniu w latach 1931-1948*. Toruń 2005.
JEŽ, Radim – PINDUR, David: *Těšínsko v proměnách staletí. Sborník přednášek z let 2008-2009 k dějinám těšínského Slezska*. Český Těšín 2010.
KALETA, Petr: *Cesta do Haliče: František Řehoř a poznání života východní Haliče ve druhé polovině 19. století*. Olomouc 2004.
KAVKA, František – PETRÁŇ, Josef – ČORNEJOVÁ, Ivana: *Dějiny Univerzity Karlovy 1348-1990*. Vyd. 1. Praha 1998.
KOSMAN, Marceli: *Dějiny Polska*. Vyd. 1. Praha 2011.
LOMIČ, Václav: *Vznik, vývoj a současnost Českého vysokého učení technického v Praze*. Praha 1982.
ФАСМЕР, Макс: *Этимологический словарь русского языка. Издание четвертое, стереотипное*. Москва 2003.
OLIVOVÁ, Věra: *Dějiny první republiky*. Praha 2012.
Program Českého vysokého učení technického v Praze na studijní rok 1926/1927. Praha 1926.
RŮŽKOVÁ, Jiřina – ŠKRÁBAL, Josef a kol.: *Historický lexikon obcí České republiky 1869–2005*. I. díl. Praha 2006.
Sbírka zákonů a nařízení státu československého. Ročník 1919. Praha 1919.
SLÁMA, František: *Dějiny Těšínska*. Praha 1889.
STOLARCZYK, Marian – KAWALEC Agnieszka – KUZICKI Jerzy: *Historia i dziedzictwo regionów w Europie Środkowo-Wschodniej w XIX i XX w*. Wydanie 1. Rzeszów 2011.
TAYERLOVÁ, Magdalena: *Česká technika: Czech Technical University*. 2., přeprac. vyd. Praha 2004.
VITOŇ, Jan: *Úvod do dějin a kultury Polska I. (Do roku 1815)*. Praha 1995.
ZAMORSKI, Krzysztof: *Informator statystyczny do dziejów społeczno-gospodarczych Galicji. Ludność Galicji w latach 1857–1910*. Kraków – Warszawa 1989.
ŽÁČEK, Rudolf: *Těšínsko v československo-polských vztazích v letech 1939–1945*. Český Těšín 2000.

Internetové zdroje:

Główny Urząd Statystyczny: *Najpopularniejsze nazwiska w Polsce wraz z liczbą wystąpień z podziałem na płeć. 2015*, s. 1. Dostupné na www. <https://mswia.gov.pl/pl/sprawy-obywatelskie/statystyki-imion-i-nazw> cit. [10. 02. 2016].

Historie ČVUT v datech. Dostupné na www. <http://intranet.cvut.cz/cs/historie>, [cit. 8. 1. 2016].

KNAPPOVÁ, Miloslava: *Přechylování příjmení v češtině*. Naše řeč, ročník 62 (1979), číslo 5, s. 225-233. Dostupné na www. <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=6153>, cit. [10. 12. 2015].

VACULÍK, Jaroslav: *Dějiny Volyňských Čechů. I. (1868-1914)*. Praha 1997, s. 12. Dostupné na www. <http://www.scvp.eu/downloads/Dejiny_Volynskych_Cechu_1.pdf>, [cit. 10. 1. 2016].

VACULÍK, Jaroslav: *Dějiny Volyňských Čechů. II. (1914-1945)*. Praha 1998, s. 24. Dostupné na www. <http://www.scvp.eu/downloads/Dejiny_volynskych_cechu_2.pdf>, [cit. 10. 1. 2016].

TOMEŠ, Jan Marius: *Jak přišli Češi do Zelova*. Liberec 1933. Dostupné na www. <http://baptiste-liberec.cz/?p=58>, [cit. 26. 2. 2016].

VOLANSKÝ, Vilém: *Krátké dějiny sboru českých baptistů v Zelově*. Dostupné na www. <http://baptiste-liberec.cz/?p=55>, cit. [26. 2. 2016].

7 Seznam zkratek

ČVUT – České vysoké učení technické

UK – Univerzita Karlova

VŠO – Vysoká škola obchodní

čes. - česká

izr. – izraelská

uk. – ukrajinská

rus. - ruská

slov. - slovenská

uk. (něm.) – ukrajinská (německá)

čsl. – československá

rum. – rumunská

pol. em. – polský emigrant

vých. h. – východní Halič

řeck. – řeckokatolická církev

kat. – římskokatolická církev

prot. – protestantská církev

žid. – židovské náboženství

jed. čes. – jednota českobratrská

evang. – evangelická církev

mojž. – mojžíšské vyznání

8 Seznam vyobrazení

Obrázek 1 mapa meziválečného polska 21

graf 1 geografické rozdělení studentů dle dnešních regionů 22
graf 2 národnost zkoumaných studentů 23
graf 3 náboženská situace zkoumaných studentů na dnešním území haliče 34
graf 4 náboženská situace zkoumaných studentů na dnešním území polska 35
graf 5 náboženská situace zkoumaných studentů na dnešním území české republiky 36
graf 6 náboženská situace zkoumaných studentů na území volyně 37
graf 7 absolvování první státní zkoušky studentů podle národnosti 38
graf 8 absolvování druhé státní zkoušky dle vybrané specializace 39

tabulka 1 úprava státní příslušnosti u studentů v zimním semestru akademického roku 1925–1926 31
tabulka 2 studenti hlásící se k evangelické církvi na území české republiky 36
tabulka 3 náboženská situace zkoumaných studentů na dnešním území běloruska 37

9 Přílohy

9.1 Seznam příloh

Příloha č. 1: Seznam sledovaných posluchačů Vysoké školy obchodní

Příloha č. 2: Počty studentů v letech 1919−1939

Příloha č. 3: Seznam sledovaných posluchačů, kteří úspěšně absolvovali první státní zkoušku

Příloha č. 4: Seznam sledovaných posluchačů, kteří úspěšně absolvovali druhou státní zkoušku dle oboru

9.2 Seznam sledovaných posluchačů Vysoké školy obchodní

Jméno	Příjmení	Místo narození	Datum	Národnost	Státní příslušnost	Náboženství
Akademický rok 1919/1920						
Petro	Děmčuk[1]	Horodenka (Halič)	1900	uk.		řeck.
František	Syrový	Lvov	1899	čes.		kat.
Vasyl[2]	Čapla	Jasienica (VH)	20. 6. 1891	uk.		řeck.
Volodymyr	Latyševskyj	Stanislawów		uk.		kat.
Ivan	Lytvynec	Neluvci (VH)	6. 7. 1898	uk.		řeck.
Miłoslaw	Michálek	Wola Radłowska (H)	1. 2. 1897			
Stepan[3]	Paško	Cieszanów (Halič)	1895	uk.		řeck.

[1] Děmczuk
[2] Vasil
[3] Stefan

Akademický rok 1920/1921

Anton	Artymovyč[4]	Brusno-Stare (Halič)	1894	uk.		řeck.
Mychajlo[5]	Bassarab	Madijiv (VH)		uk.		řeck.
Dmytro	Blavackyj	Stroňatyn (okr. Lvov)	28. 8. 1891	uk.		řeck.
Osyp	Broda	okr. Přemysl (VH)	1900	uk.		řeck.
Stepanija[6]	Čyžovyčova	Čornoriky (VH)	9. 1. 1901	uk.		řeck.
Mychajlo	Derevljanyj[7]	Plešvyči (VH)	2. 1. 1897	uk.		řeck.
Oleksa	Ďakiv[8]	Kňaživska	25. 2. 1895	uk.		řeck.
Stepanija[9]	Durdello	Višanyci	1902	uk.		řeck.
Volodymyr	Galan	okr. Přemyślany (VH)	3. 4. 1893	uk.		řeck.
Ivan	Gulaj	Holohory (VH)	30. 1. 1890	uk.		řeck.

[4] Artymovič
[5] Mychajh
[6] Stefanie
[7] Derevlanyj
[8] Djakiv
[9] Štěpánka

Jevhen[10]	Haňkovskyj[11]	Semušova	1899	uk.		řeck.
Mychajlo[12]	Haščuk	okr. Dolyna (VH)	1893	uk.		řeck.
Emil	Havrylak	Novolisci (VH)	1901	uk.		řeck.
Atanas Konstantyn[13]	Hladij	Jabloniw	12. 5. 1898	uk.		řeck.
Vasyl	Chaber	Trojstanec (VH)	1889	uk.		řeck.
Ivan	Javorskyj[14]	Korčmyn	1. 4. 1891	uk.		řeck.
Mychajlo[15]	Kačanjuk	Krůty (VH)	1889	uk.		řeck.
Ilja	Kohut	Kryvka (VH)	1895	uk.		řeck.
Havryto Vasyl[16]	Ostapčuk	Lubianky (VH)	1889	uk.		řeck.
Stepan Fridrich[17]	Pančak	Lvov	29. 12. 1895	uk.		řeck.
Hilarius	Prosickyj	Hučko (VH)	19. 6. 1892	uk.		řeck.

[10] Evžen
[11] Hanikovskyj
[12] Michajlo
[13] Athanasie Kostantin
[14] Jaworskyj
[15] Michal
[16] Havryto Vasil
[17] Stěpan Bedřich

Roman Jurij[18]	Rakovskyj	Tokal (VH)	1899	uk.		řeck.
Lubomyr[19]	Savojka	Tartakiv (Halič)	1896	uk.		řeck.
Ostap	Selaňskyj	Rožniv (VH)	18. 9. 1898	uk.		řeck.
Ivan	Semkiv	Rakiv (VH)	1892	uk.		řeck.
Volodymyr[20]	Stadnyk	Kopyčynci (VH)	1895	uk.		řeck.
Aleksandera[21]	Stachura	Přemysl (H)	1900	uk.		řeck.
Roman Andreas	Šeparovyč[22]	Kolodijivka (VH)	1900	uk.		řeck.
Jurij[23]	Šeparovyč[24]	Kolodijivka (VH)	1897	uk.		řeck.
Orest	Trylovskyj	Lvov	24. 8. 1899	uk.		řeck.
Volodymyr	Verchomyj	Laškej (VH)	1894	uk.		řeck.
Jevhen[25]	Vichnaňskyj	Tarnopol (VH)	8. 8. 1891	uk.		řeck.

[18] RomanJiří
[19] Lubomír
[20] Vladimír
[21] Alexandra
[22] Separovyč
[23] Jiří
[24] Šzeparovyč
[25] Evžen

Zimní semestr 1921/1922

Bohdoin	Bilynkevyč	Kornyč (VH)	28. 12. 1893	uk.		řeck.
Josyp[26]	Bobkovyč	Jasenycia (VH)	1899	uk.		řeck.
Pavlo	Dutko	Buškovyči (VH)	4. 6. 1902	uk.		řeck.
Roman[27]	Dyminskyj	Stanislaviv	2. 1. 1898	uk.		řeck.
Andrij	Kocjuba[28]	Drohobyč (VH)	1. 4. 1899	uk.		řeck.
Ivan	Kohut	Hrabovec (VH)	31. 3. 1896	uk.		řeck.
Leonard	Kovalski	Rusko	5. 3. 1899	**polská**		kat.
Hryhoryj	Kuzma	Ternopil (VH)	20. 1. 1895	uk.		řeck.
Oleksa (Alex)	Ovčarčyn	Palahyči (VH)	18. 3. 1895	uk.		řeck.
Havriil[29]	Patronik	Kostarivci (VH)	25. 7. 1894	uk.		řeck.

[26] Josef
[27] Román
[28] Kociuba
[29] Gabriel

Mychjalo[30]	Semjonyk	Baňa Kativska (VH)	1895	uk.		řeck.
Stepanija[31]	Stachurova	Sambor (VH)	1902	uk.		řeck.
Osyp	Sypajko	Drohobyč (VH)	15. 5. 1900	uk.		řeck.
Vasyl	Topolnyckyj	Srefynci (VH)	1893	uk.		řeck.
Roman	Vichnaňskyj	Zločov (VH)	1895	uk.		řeck.

Letní semestr 1921/1922

Dr. Harion	Charak	Kulykiv (VH)	1897	uk.		řeck.
Myron	Konovalec	Zaškiv (VH)	1894	uk.		řeck.
Volodymyr[32]	Melnyčuk	Tarnopil	1892	uk.		řeck.
Adolf Volodymyr[33]	Osadčuk	Lvov	2. 2. 1900	uk.		řeck.
Stepan[34]	Velyčko	Sklad (VH)	1894	uk.	vých. h.	řeck.
Jurij[35]	Ďakunčak[36]	Beniová (VH)	13. 3. 1892	uk.		řeck.

[30] Michajlo
[31] Štěpánka
[32] Vladimír
[33] Adolf Vladimír
[34] Štěpán

Zimní semestr 1922/1923

Stepanija[37]	Babijova	Lvov	1903	uk.		řeck.
Vasyl	Bjaljuk	Jamnice (VH)	27. 7. 1893	uk.	**polská**	řeck.
Mychajlo[38]	Čeremszynskij[39]	Svistcluško (VH)	1892			řeck.
Petro	Gan	Boratyn (VH)	12. 2. 1893	uk.	**polská**	řeck.
Volodymyr[40]	Gulaj	Lvov	1900	uk.		řeck.
Kyrylo	Havryluk	Leščatov (VH)	26. 2. 1896	uk.		řeck.
Aleksander	Holejko	Zachivje (VH)	21. 4. 1895	uk.	**pol. em.**	řeck.
Ivan	Kamiňskyj	Jaseniw (VH)	12. 9. 1892	uk.		řeck.
Roman	Karatnyckyj	Hryhoriv	1. 4. 1893	uk.	**pol. em.**	řeck.
Dmytro Roman	Kolodnyckyj	Kolomyju (VH)	14. 6. 1899	uk.		řeck.

[35] Jiří
[36] Diakunčak
[37] Stephanie
[38] Michajlo
[39] Čeremšzynskij
[40] Vladimír

Nikola[41]	Kozlovskij	Plock (Rusko)	1887	**polská**		kat.
Volodymyr	Krajčik[42]	Dobrohošiv (VH)	1895	uk.		řeck.
Theodozij	Krycun	Bohorodčany (VH)	1900	uk.	vých. h.	řeck.
Jevhen[43]	Kuryluk	Horodnejcia (VH)	30. 1. 1898	uk.	**pol. em.**	řeck.
Vasyl	Kuzmyk	Verchňa okr. Kaluš (VH)	1898	uk.		řeck.
Teodor	Martyn	okr. Drohobyč (VH)	1895	uk.	**polská**	řeck.
Vasyl	Moroz	Pisočina (VH)	13. 3. 1896	uk.	vých. h.	řeck.
Andrij	Novickyj	Vavčynec okr. Stanislaviv	1895	uk.		řeck.
Ilarij	Olchovyj	Komarno (VH)	1896	uk.		řeck.
Pawlyna (Pavlyk)	Osyp	Bolestnašíčí (VH)	1890	uk.		řeck.
Sylvester	Pavlyk	Kupče (VH)	1898	uk.		řeck.
Vasyl[44]	Pelech	Janczyn (Lvov)	1882	uk.		řeck.

[41] Nikolaj
[42] Krajčík
[43] Evhen
[44] Vasil

Vasyl	Perchivskyj	Zalisci (VH)	1892	uk.		řeck.
Jevhen[45]	Plaskač	Berežnica (Sambir VH)	1897	uk.	vých. h.	řeck.
Stefan Konstantyn[46]	Popel de Subima	Kaluš (VH)	1896	uk.		řeck.
Oleksa[47]	Sabat	Staryj Sambir (Lvov)	1897	uk.		řeck.
Iryna[48]	Selańska	Rožniv (VH)	11. 5. 1900	uk.		řeck.
Mychajlo[49]	Siaryj	Lubiň Velykyj (VH)	1898	uk.		řeck.
Ivan	Soloducha	Lubyča (VH)	1892	uk.		řeck.
Andrij	Terteka	Srodek Jagěllonskyj VH	1896	uk.		řeck.
Roman Hryhorij	Vitkovyckyj	Boboha (VH)	29. 11. 1896	uk.		řeck.
Petro	Vozniak[50]	Birki janivski (VH)	1896	uk.		řeck.
Vasyl	Zajac	Zoločiv (VH)	13. 7. 1891	uk.		řeck.

[45] Evžen
[46] Stefan Konstantin
[47] Olexa
[48] Irena
[49] Michajlo
[50] Wozniak

Letní semestr 1922/1923

Oldřich	Dvořák	Polsko - Varšava	1900	čes.		kat.
Konstantyn[51]	Guran	Blaživ (VH)	1900	uk.		řeck.
Mykola Roman	Hrab	Peremyśl (VH)	9. 5. 1903	uk.		řeck.
Osidor[52]	Kliš	Malnowska vola (VH)	1. 11. 1892	uk.		řeck.
Mychajlo[53]	Koltuňuk	Tarnavka (okr.Převorsk)	17. 11. 1890	uk.		řeck.
Tadeáš	Kovalski	Kozova (VH)	1902	uk.		řeck.
Aleksander Jevhen[54]	Kuzyk	Brusno-nova (Halič)	16. 8. 1903	uk.		řeck.
Marie Helena	Galotti	Kryg (Polsko)	1902	**polská**		žid.
Stepan[55] (Štěpán)	Lešcynkij	Lvov	1899	uk.	**polská**	řeck.
Miloš	Macek	okr. Dubenský (Volyně)		čes.		řeck.

[51] Konstantin
[52] Jsidor
[53] Michal
[54] Alexander Evžen
[55] Stefan

Mychajlo Maksymilián[56]	Mykytink	Kolomyja (VH)	14. 9. 1895	uk.	**pol. em.**	řeck.
Samuel	Rosengarlen	Polsko - Varšava	9. 2. 1902	**polská**		žid.
Ilko	Semjančuk	okr. Stanislavov	1895	uk.	**polská**	řeck.
Stanislav	Scheiner	Majdan (VH)	1893	uk.		řeck.
R. H.	Schmidt	Chynov (H)	1890	uk. (něm.)		prot.
Teofil[57]	Šavala	Poltva	1890	uk.		řeck.
Vasyl	Zelyk	okr. Přemysl (VH)	10. 1. 1896	uk.		řeck.

Zimní semestr 1923/1924

Bodin	Brabenec	Tomaszów (Polsko)	1904	čes.		kat.
Mykola	Čapla	Jasemnycia (VH)	1. 10. 1901	uk.		řeck.
Ervin	Enoch	Sanok (Polsko)	1905	izr.		žid.
Hersz	Gelb	Kalisz Polsko	1903	rus.		žid.
Karolina	Gladky - Lastovsky	Polsko - Varšava	1896	rus.		

[56] Michajlo Maximilian
[57] Teodfil

Semen	Havryluk	okr. Kolomyja (VH)	1890	uk.		řeck.
Oleksa	Jabloňskyj	Džibulki (VH)	1888	uk.	**pol. em.**	řeck.
Miroslava	Janovská	Polsko - Varšava	1904	čes.		kat.
Marja[58]	Jaremora	Volča (VH)	10. 1. 1893	uk.	**polská**	řeck.
Ján	Kuchár	Polsko - Varšava	12. 10. 1903	slov.		kat.
Volodymyr[59]-Vasyl	Kulijevyč	Potylyč (VH)	1891	uk.	**pol. em.**	řeck.
Mychajlo[60]	Magalas	Vymnyky (Pl-25)	1895	uk.		řeck.
Volodymyr[61]	Martynec	Lvov	15. 7. 1899	uk.	**polská**	řeck.
Václav	Martinek	Dubno na Volyni (PL)	2. 7. 1904	čes.	čsl.	kat.
Olga (Olha)	Nakonečná	Plukov (VH)	12. 7. 1897	uk.	**polská**	řeck.
Josef	Novotný	Rovno na Volyni	1899	čes.		řeck.
Konrád	Seit	Bílsko (P Slezsko)	1904	čes.	čsl.	kat.

[58] Marie
[59] Vladimír
[60] Michajlo
[61] Wolodymyr

Hryhoryj	Svystovyč	Bašna Dolišná (VH)	7. 4. 1901	uk.		řeck.
Heřman	Táfel	Polsko	10. 7. 1904	izr.		žid.
Vasyl	Tračuk	Horodenka (Halič)	12. 1. 1897	uk.	**polská**	řeck.
Dmytro	Uhryňuk[62]	Dzwiniac (Halič)	10. 10. 1896	uk.	**polská**	řeck.
David	Überreick	Krakov, Polsko	1904	izr.		žid.
Emilian[63]	Wec	Birky Welyki (VH)	21. 1. 1895	uk.		řeck.
Feď	Vovčyna[64]	Rozhirče (VH)	1898	uk.	**pol. em.**	řeck.
Petro	Wozniak	Birki janivski (VH)	1896	uk.		řeck.
Ivan	Zajac	Chodorov (VH)	1891	rus.		

Zimní semestr 1924/1925

Osyp	Bojdunyk	Dolyna (VH)	1895	uk.	**polská**	řeck.
Lydija[65]	Buraczinska	Hryniava (VH)	1902	uk.	rum.	řeck.

[62] Uhrynjuk
[63] Emilián
[64] Wovčyna
[65] Lidia

Abram	Codik	Niesviž (Polsko)	15. 12. 1904	izr.	**polská**	žid.
Theodor[66]	Cohla	Skole (VH)	7. 3. 1900	uk.	halič	řeck.
Volodymyr[67]	Drunevyč	okr. Zločov (VH)	21. 5. 1899	uk.	**pol. em.**	řeck.
Salomon	Klionskij	Polsko - Varšava	10. 9. 1906	rus.		žid.
Mychajlo	Korčak	Mlyny (VH)	24. 8. 1897	uk.	**polská**	řeck.
Jelena	Opletalová	Sibiř	7. 11. 1897	**polská**	čsl.	kat.
Jaroslav	Staněk	Komincky (VH)	15. 8. 1896	čes.		řeck.
Theodosij[68]	Voroneckyj	Berestečko, Volyň, PL	16. 1. 1898	uk.		řeck.

Letní semestr 1924/1925

JUDr. Victor Mar.	Antony	Krakov, Polsko	22. 9. 1900	čes.	čsl.	kat.
Zina	Boruchinavá	Brest, Polsko	2. 4. 1903	izr.	**polská**	žid.
Zenon Mychajlo[69]	Dydenko	Vyomanka (Halič)	15. 10. 1902	uk.		řeck.

[66] Teodor
[67] Vladimír
[68] Teodosij
[69] Michal

Aleksandr[70]	Ustijsky-Myškovský	Polsko - Varšava	1896	rus.		řeck.

Zimní semestr 1925/1926

Vasyl	Fryščyn	Rakiv (VH)	31. 3. 1901	uk.	**polská**	řeck.
Pavel Vladimír	Hájek	Łódź (Polsko)	3. 2. 1906	čes.	**polská**	
Aleksandr[71]	Kopřiva	Volyňská gub.	20. 2. 1902	čes.	**polská**	řeck.
Vasyl	Lazynskyj	Lvov	2. 4. 1904	uk.	**polská**	
Theodor	Los[72]	Kosiv (VH)	15. 4. 1901	uk.	**polská**	
Ervín	Maiwald	Skočov, pol. Slezsko	8. 9. 1904	čsl.	čsl.	kat.
Vladimír	Pešek	Stanislawów (Polsko)	19. 2. 1905	čsl.	čsl.	kat.
Jaroslav	Rybář	Stanislawów Halič	19. 11. 1903	čes.	čsl.	kat.

Letní semestr 1925/1926

Adolf	Hlaviczka	u Těšína	18. 6. 1901	**polská**	čsl.	evang.

[70] Alensandr
[71] Alexandr
[72] Loś

Jakub	Horn	Stanislawów (Polsko)	8. 1. 1900	**polská**	**polská**	mojž.
Lev	Klučko	Dziedzice (Pl)	2. 6. 1903	čsl.	čsl.	
Ladislav	Lorenc	Jablunkov	24. 10. 1902	**polská**	čsl.	
Emiljan	Spačinský	Perevolvka (H)	18. 8. 1888	rus.	emigrant	
Senia	Szereszevská	Baranoviče (Pl)	22. 1. 1905	žid.	**polská**	

Zimní semestr 1926/1927

Lev	Celler	Lubomicrz (PL)	21. 4. 1905	slov.	čsl.	kat.
Jiří	Dlouhý	Lubomicrz (PL)	23. 4. 1907	čes.	čsl.	kat.
Helena	Pticová	Krakov, Polsko	19. 4. 1899	žid.	čsl.	
Sonia	Pticová	Lvov	22. 2. 1910	žid.	**polská**	žid.
Gregor	Rubinsztejn	Luck (Pl)	15. 5. 1909	žid.	**polská**	žid.
Josef	Vašinka	Luck (Pl)	19. 3. 1907	čes.	čsl.	kat.

Letní semestr 1926/1927

Věra	Evertová	Bělostok (Pl)	22. 8. 1902	rus.	rus.	řeck.

Aleksander	Pines	Klucznikowice (Pl)	1. 1. 1901	žid.	rus.	

Zimní semestr 1927/1928

Leo	Klimsza[73]	Lublin (Pl)	10. 11. 1905	**polská**	čsl.	kat.
Markus	Mirski	Luck (Pl)	20. 10. 1902	žid.	**polská**	žid.
Vajsar	Mstislav	Trzcinci (Pl)	19. 7. 1907	čsl.	čsl.	evang.
Antonij[74] Taras	Popel	Kaluš (Pl)	19. 1. 1905	uk.	**polská**	řeck.
Regina	Spettová	Tarnów (Pl)	2. 12. 1908	žid.	čsl.	žid.
Karel	Thaler	Ostrava	24. 8. 1908	čes.	**polská**	žid.
Jan	Vašinka	Oświecim (Pl)	27. 8. 1908	čes.	čsl.	kat.

Letní semestr 1928/1929

Antonín	Tomáš	Przemyśl (H)	6. 7. 1897	čes.	čsl.	kat.

Zimní semestr 1928/1929

Abrham Chaim	Fromm	Bolechów (Pl)	18. 9. 1908	žid.	**polská**	žid.

[73] Klinsza
[74] Antonín

Lev	Haltof	Morava	20. 6. 1902	něm.	**polská**	kat.
Alexandr	Hrubec	Bílsko (P Slezsko)	24. 10. 1904	čes.	čsl.	kat.
Hanuš	Klein	Niepolomice (Pl)	1. 7. 1901	žid.	čsl.	žid.
Roman	Spira	Nowy Sacz (Pl)	25. 9. 1909	žid.	**polská**	žid.

Letní semestr 1928/1929

Pavel	Dalfen	Kolonyje (Pl)	26. 3. 1901	žid.	**polská**	žid.
Eurel	Lusterman	Stolpec (Pl)	13. 6. 1908	žid.	**polská**	žid.

Zimní semestr 1929/1930

Severin	Goldlust	Ślemień (Pl)	8. 7. 1910	čes.	čsl.	žid.
Roman	Hryciv	Przemyśl (Pl)	20. 2. 1910	uk.	**polská**	řeck.
Viliam	Kouček	Krakov, Polsko	4. 5. 1909	čsl.	čsl.	kat.
Hugo	Rozboj	Dědice (Pl)	28. 7. 1909	něm.	čsl.	evang.

Letní semestr 1929/1930

Karel	Dziadura	Karvinná	2. 7. 1911	**polská**	čsl.	kat.

František	Mrózek	Poruba u Orlové (ČR)	21. 7. 1908	**polská**	čsl.	evang.
Karel	Szererba	Živtise, Slezsko	23. 1. 1908	**polská**	čsl.	

Zimní semestr 1930/1931

Ferdinand	Baumann	Przemyśl (Pl)	19. 8. 1911	čes.	**polská**	kat.
Adolf	Gebauer	Mnich (Pl)	26. 2. 1909	čes.	čsl.	kat.
Miriam	Januszewska	Krakov, Polsko	17. 9. 1911	**polská**	čsl.	kat.
Alfred	Jilge	Oświęcim (Pl)	22. 8. 1910	čes.	čsl.	kat.
Bazyli (Vasyl)	Kolodij	Przemyśl (Pl)	17. 3. 1906	uk.	**polská**	řeck.
Leonilla	Kováčiková	Dubno v Polsku	16. 1. 1910	čes.	čsl.	řeck.

Letní semestr 1930/1931

Zdenko	Blažej	Lvov	14. 8. 1912	čes.	čsl.	kat.

Zimní semestr 1931/1932

Marie	Bohanesová	Dziedzice (Pl)	26. 4. 1913	čes.	čsl.	
Jaroslav	Havlík	Krakov, Polsko	16. 11. 1907	čes.	čsl.	

Oleksandra[75]	Holubinková	Krakov, Polsko	4. 10. 1907	uk.	čsl.	řeck.
Ivan Volodymyr	Jacyšyn	Východní Halič	20. 1. 1912	uk.	**pol.em.**	řeck.
Jindřich	Keller	Czortków (Pl)	15. 9. 1911	čes.	čsl.	kat.
Józef, Stanilav	Konowski	Vítkovice	13. 3. 1907	**polská**	**polská**	kat.
Arthur[76]	Kupfermann	Ostrava	5. 6. 1911	žid.	**polská**	žid.
Karel	Veselý	Vídeň	8. 12. 1911	**polská**	**polská**	kat.
Mirka	Wernerová	Chrzanów (Pl)	7. 6. 1911	něm.	**polská**	žid.

Letní semestr 1931/1932

Vira	Morozova[77]	Lvov	22. 5. 1912	uk.	**polská**	řeck.
Chaim	Sterner	Kalusz (Pl)	14. 6. 1910	žid.	**polská**	žid.

Letní semestr 1931/1932

Vira	Morozova[78]	Lvov	22. 5. 1912	uk.	**polská**	řeck.

[75] Alexandra
[76] Atrthur
[77] Morozová
[78] Morozová

Chaim	Sterner	Kalusz (Pl)	14. 6. 1910	žid.	**polská**	žid.

Zimní semestr 1932/1933

Leopold	Heuberger	Krakov, Polsko	19. 4. 1913	žid.	**polská**	žid.
Miroslav	Holubinko	Krakov, Polsko	28. 3. 1912	uk.	čsl.	řeck.
Vladislav	Jaś	Dolní Lyštná (Slezsko)	10. 1. 1912	**polská**	čsl.	evang.
Konrád	Niruberger	Polsko	4. 5. 1904	něm.	čsl.	žid.
Marie	Pachterová	Luck (Pl)	21. 9. 1912	**polská**	**polská**	žid.
Jan	Randa	Turka (Pl)	25. 12. 1911	**polská**	**polská**	žid.
Zdeněk	Závodní	Chybi (Pl)	12. 11. 1911	čes.	čsl.	kat.

Letní semestr 1932/1933

Baron	Euczyk	Horní Lucká (Slezsko)	6. 4. 1913	**polská**	čsl.	kat.
Vilém	Hromádko	Polsko - Varšava	29. 9. 1907	čes.	čsl.	kat.

Zimní semestr 1933/1934

Bruno	Koppik	Skoczów (Pl)	17. 2. 1914	čes.	čsl.	kat.
Marta	Matějková	Zelov (Pl)	25. 9. 1914	čes.	čsl.	jed. čes.
Adolf	Málek	Galkow (Pl)	16. 3. 1911	čes.	čsl.	kat.
Vilém	Pavlas	Moravskoslezský kraj	21. 3. 1914	**polská**	čsl.	evang.
Rudolf	Przeczek	Moravskoslezský kraj	18. 12. 1913	**polská**	čsl.	evang.
Arnošt	Schmidt	Lvov	13. 5. 1911	něm.	čsl.	kat.
Josef	Szymczek	Petrovice (CZ)	24. 12. 1913	**polská**	čsl.	kat.

Zimní semestr 1934/1935

Marek	Frauwirth	Zakopane (Pl)	8. 12. 1911	čsl.	čsl.	žid.
Arnošt	Gutfreud	Kameznice (Pl)	19. 7. 1914	čes.	čsl.	žid.
Otakar	Kadlčík	Czechowice (PL)	23. 7. 1914	čes.	čsl.	kat.
Marie	Kratochvílová	Bielsko (Pl)	7. 2. 1908	čes.	čsl.	kat.
Jindřich	Ludmer	Tysminica (Pl)	10. 12. 1908	**polská**	**polská**	žid.

Artuš	Pelc	Sosnovice (Pl)	22. 5. 1913	**polská**	čsl.	
Miloš	Urban	Plock (Pl)	16. 9. 1914	čes.	čsl.	kat.

Akademický rok 1935/1936

Erich	Kaleta	Moravskoslezský kraj	2. 4. 1916	**polská**		evang.
Kurt	Rozsypal	Pálsko (Pl)	24. 9. 1916	čsl.		kat.
Antonín	Sypryugel	Zelów	13. 4. 1916	čes.		baptista
Valter	Szturiertnicz	Karvinná	16. 11. 1910	**polská**		kat.

Akademický rok 1936/1937

František	Fišer	Lvov	1. 10. 1916	čsl.		kat.
Karel	Kolářský	Krakov, Polsko	1912	čes.		kat.
Rudolf	Podlešák	Lvov	24. 2. 1915	čes.	čsl.	kat.
Jaroslav	Ryba	Wolomink (Pl)	1907	čes.	čsl.	
Eliáš	Sterukürer	Prostějov	1917	čes.	**polská**	mojž.
Walstes	Szturiertnová	Karvinná	1910	**polská**		kat.

Ing. Alexksander[79]	Šnajdr (Sznajder)	Dubno na Volyni (PL)	8. 12. 1904	čes.	**polská**	řeck.
Rudolf	Trzaskalik	Moravskoslezský kraj	1917	**polská**		kat.

Akademický rok 1937/1938

Alžběta	Broduová	Olomouc	1918	žid.	**polská**	žid.
Václav	Dvořák	Polsko - Varšava	26. 4. 1915	čes.	čsl.	
Josef	Dwulit	Moravskoslezský kraj	10. 1. 1915	**polská**	čes.	kat.
Adolf	Fränkel	Těšín v Polsku	1917	čsl.	čsl.	žid.
Antonín	Kratochvil	Luck	23. 8. 1918	čsl.	čsl.	
Blanka	Kroutilová	Bohorodzany (Pl)	6. 12. 1917	čsl.	čsl.	kat.
Adolf	Molinek	Šumbork	1918	**polská**	čsl.	evang.
Gustav	Warzacz	Moravskoslezský kraj	1917	**polská**	čsl.	evang.

Akademický rok

[79] Alexander

1938/1939

Hugo	Barger	Lublin	1918	něm.	čsl.	kat.
Kurt	Beer	Frynštát	27. 3. 1918	čes.	čsl.	žid.
Leon	Järber	Krakov	29. 1. 1919	čes.	čsl.	žid.
Jaroslav	Jarý	Tuchle	21. 3. 1919	čes.	čsl.	kat.
Ivan	Kluka	Zagorce	1. 7. 1909	čes.	čsl.	kat.
Věra	Kostelecká	Wadowice	16. 6. 1918	čes.	čsl.	kat.
Dr. Jan	Mládek	Bochnia	7. 12. 1911	čes.	čsl.	kat.

9.3 Počty studentů v letech 1919−1939

Akademický rok	Semestr	Počet studentů
1919/1920		7
1920/1921		36
1921/1922	Zimní	41
1921/1922	Letní	46
1922/1923	Zimní	72
1922/1923	Letní	83
1923/1924	Zimní	76
1923/1924	Letní	63
1924/1925	Zimní	66
1924/1925	Letní	60
1925/1926	Zimní	48
1925/1926	Letní	36
1926/1927	Zimní	33
1926/1927	Letní	23
1927/1928	Zimní	25
1927/1928	Letní	14
1928/1929	Zimní	20
1928/1929	Letní	18
1929/1930	Zimní	19
1929/1930	Letní	17
1930/1931	Zimní	21
1930/1931	Letní	19
1931/1932	Zimní	26
1931/1932	Letní	21
1932/1933	Zimní	24
1932/1933	Letní	19
1933/1934	Zimní	23
1933/1934	Letní	20
1934/1935	Zimní	23
1934/1935	Letní	15
1935/1936		15
1936/1937		19
1937/1938		19
1938/1939		14

9.4 Seznam sledovaných posluchačů, kteří úspěšně absolvovali první státní zkoušku

Jméno	**Příjmení**	**Složení zkoušky**
Vasyl*	Čapla	**16. 6. 1921**
Konstantyn*	Guran	**11. 12. 1923**
Miłoslaw	Michálek	**31. 10. 1922**
Anton	Artymovyč*	**16. 6. 1923**
Ivan	Gulaj	**18. 10. 1923**
Emil	Havrylak	**11. 2. 1924**
Atanas Konstantyn*	Hladij	**16. 10. 1924**
Ivan	Lytvynec	**8. 2. 1923**
Roman Jurij*	Rakovskyj	**20. 12. 1923**
Lubomyr*	Savojka	**17. 12. 1923**
Ivan	Semkiv	**10. 10. 1922**
Volodymyr	Verchomyj	**16. 6. 1923**
Oleksa	Ďakiv*	**15. 6. 1923**
Mychajlo*	Bassarab	**8. 2. 1923**
Stepanija*	Čyžovyčova	**18. 10. 1924**
Pavlo	Dutko	**20. 10. 1924**
Stepanija*	Durdello	**18. 10. 1924**
Roman*	Dyminskyj	**18. 10. 1923**
Jevhen*	Haňkovskyj*	**11. 6. 1923**
Hryhoryj	Kuzma	**25. 6. 1924**
Havriil*	Patronik	**25. 6. 1924**
Hilarius	Prosickyj	**24. 6. 1924**
Volodymyr*	Stadnyk	**13. 10. 1923**
Jurij*	Šeparovyč*	**11. 2. 1924**
Roman Andreas	Šeparovyč*	**15. 6. 1926**
Vasyl	Topolnyckyj	**15. 10. 1923**
Josyp*	Bobkovyč	**16. 10. 1925**
Kyrylo	Havryluk	**7. 10. 1924**
Andrij	Kocjuba*	**4. 2. 1924**
Ivan	Kohut	**17. 6. 1924**
Ilja	Kohut	**4. 2. 1926**
Aleksander Jevhen*	Kuzyk	**14. 6. 1926**
Olga (Olha)	Nakonečná	**11. 10. 1926**
Andrij	Novickyj	**11. 10. 1924**
Ilarij	Olchovyj	**17. 10. 1926**
Adolf Volodymyr*	Osadčuk	**20. 4. 1924**
Pawlyna (Pavlyk)	Osyp	**13. 10. 1924**
Oleksa (Alex)	Ovčarčyn	**10. 2. 1926**
Sylvester	Pavlyk	**13. 10. 1924**
Vasyl	Perchivskyj	**13. 10. 1924**
Stefan Konstantyn*	Popel de Subima	**13. 10. 1924**

Mychajlo*	Siaryj	**14. 10. 1927**
Ivan	Soloducha	**10. 2. 1926**
Hryhoryj	Svystovyč	**16. 12. 1926**
Andrij	Terteka	**15. 10. 1924**
Roman Hryhorij	Vitkovyckyj	**16. 10. 1924**
Vasyl	Bjaljuk	**1. 10. 1926**
Mykola	Čapla	**5. 10. 1925**
Petro	Gan	**7. 2. 1925**
Volodymyr*	Gulaj	**7. 2. 1925**
Aleksander	Holejko	**15. 2. 1925**
Roman	Karatnyckyj	**5. 2. 1925**
Mychajlo*	Koltuňuk	**8. 10. 1925**
Jevhen*	Kuryluk	**17. 5. 1925**
Theodozij	Krycun	**19. 10. 1926**
Teodor	Martyn	**9. 2. 1925**
Vasyl	Moroz	**17. 5. 1926**
Jevhen*	Plaskač	**10. 2. 1925**
Oleksa*	Sabat	**10. 2. 1925**
Ilko	Semjančuk	**16. 12. 1926**
Stepanija*	Stachurova	**19. 10. 1926**
Stepan*	Velyčko	**23. 6. 1924**
Roman	Vichaňskyj	**19. 10. 1926**
Ivan	Zajac	**17. 10. 1925**
Vasyl	Zajac	**22. 4. 1926**
Vasyl	Zelyk	**15. 12. 1927**
Marie Helena	Galotti	**15. 10. 1926**
Hersz	Gelb	**5. 10. 1926**
Oleksa	Jabloňskyj	**23. 5. 1928**
Miroslava	Janovská	**18. 6. 1926**
Marja*	Jaremora	**8. 6. 1926**
Volodymyr*-Vasyl	Kulijevyč	**4. 10. 1926**
Stepan* (Štěpán)	Lešcynkij	**2. 5. 1927**
Volodymyr*	Martynec	**5. 2. 1926**
Mychajlo* Maximilian	Mykytink	**24. 2. 1927**
Emilian*	Wec	**22. 2. 1927**
Feď	Vovčyna*	**15. 10. 1926**
Lydija*	Buraczinska	**17. 10. 1927**
Teodor	Cohla	**24. 6. 1930**
Volodymyr*	Druncvyč	**4. 10. 1926**
Ervín	Maiwald	**9. 10. 1926**
Zina	Boruchinavá	**6. 8. 1928**
Leo	Klimsza	**9. 2. 1931**
Mychajlo	Korčak	**7. 8. 1928**
Ján	Kuchár	**20. 10. 1930**
Alexandr	Hrubec	**5. 2. 1933**

Sonia	Pticová	**12. 12. 1929**
Josef	Vašinka	**19. 3. 1930**
Alexandr	Hrubec	**27. 6. 1930**
Lev	Klučko	**29. 4. 1931**
Eurel	Lusterman	**17. 6. 1931**
Roman	Spira	**12. 3. 1932**
Dmytro	Uhryňuk*	**12. 10. 1928**
Jiří	Dlouhý	**3. 2. 1930**
Ferdinand	Baumann	**5. 2. 1935**
Vladimír	Pešek	**24. 6. 1929**
Marie	Bohanesová	**12. 10. 1933**
Zdenko	Blažej	**14. 10. 1932**
Adolf	Gebauer	**5. 2. 1934**
Miriam	Januszewska	**14. 10. 1933**
Alfred	Jilge	**19. 10. 1932**
Václav	Martinek	**11. 2. 1931**
Bazyli (Vasyl)	Kolodij	**8. 10. 1933**
Marta	Matějková	**14. 10. 1935**
Ing. Alexander	Šnajdr (Sznajder)	**13. 2. 1933**
Alensandr	Ustijsky-Myškovský	**19. 10. 1926**
Marek	Frauwirth	**7. 10. 1937**
Adolf	Málek	**11. 2. 1937**
Kurt	Rozsypal	**8. 2. 1938**
Miloš	Urban	**28. 6. 1938**
Jaroslav	Jarý	**5. 10. 1945**

9.5 Seznam sledovaných posluchačů, kteří úspěšně absolvovali druhou státní zkoušku

9.5.1 Státní zkouška z bankovnictví

Roman*	Dyminskyj	**31. 1. 1925**
Hryhoryj	Kuzma	**21. 3. 1925**
Havriil*	Patronik	**15. 2. 1926**
Volodymyr*	Stadnyk	**17. 12. 1926**
Jurij*	Šeparovyč*	**17. 12. 1926**
Ilarij	Olchovyj	**28. 4. 1926**
Adolf Volodymyr*	Osadčuk	**28. 4. 1926**
Ivan	Soloducha	**12. 2. 1926**
Ivan	Zajac	**29. 3. 1927**
Vasyl	Zajac	**20. 6. 1927**

9.5.2 Státní zkouška z velkoobchodního zboží

Vasyl*	Čapla	**15. 11. 1922**
Anton	Artymovyč*	**19. 2. 1924**
Ivan	Gulaj	**19. 12. 1923**
Ivan	Semkiv	**20. 12. 1923**
Oleksa	Ďakiv*	**14. 12. 1923**
Pavlo	Dutko	**20. 12. 1926**
Hilarius	Prosickyj	**20. 12. 1924**
Josyp*	Bobkovyč	**18. 6. 1926**
Kyrylo	Havryluk	**19. 5. 1926**
Ivan	Kohut	**22. 6. 1927**
Andrij	Novickyj	**22. 3. 1926**
Pawlyna (Pavlyk)	Osyp	**22. 3. 1926**
Sylvester	Pavlyk	**20. 10. 1926**
Vasyl	Perchivskyj	**22. 3. 1926**
Andrij	Terteka	**12. 5. 1926**
Roman Hryhorij	Vitkovyckyj	**10. 3. 1926**
Petro	Gan	**18. 6. 1926**
Volodymyr*	Gulaj	**6. 5. 1927**
Jevhen*	Kuryluk	**22. 6. 1927**
Teodor	Martyn	**26. 6. 1928**
Vasyl	Moroz	**22. 6. 1927**
Roman	Vichaňskyj	**27. 6. 1930**
Emilian*	Wec	**7. 12. 1927**
Feď	Vovčyna*	**20. 6. 1930**
Volodymyr*	Druncvyč	**23. 5. 1928**
Vladimír	Pešek	**6. 6. 1930**

9.5.3 Státní zkouška z průmyslu

Miłoslaw	Michálek	
Emil	Havrylak	**11. 3. 1924**
Atanas Konstantyn*	Hladij	**11. 6. 1924**
Ivan	Lytvynec	**25. 6. 1923**
Lubomyr*	Savojka	**11. 12. 1923**
Volodymyr	Verchomyj	**16. 11. 1926**
Mychajlo*	Bassarab	**11. 6. 1924**
Stepanija*	Čyžovyčova	**24. 11. 1924**
Stepanija*	Durdello	**24. 11. 1924**
Ilja	Kohut	**31. 3. 1927**
Olga (Olha)	Nakonečná	**30. 3. 1928**
Stefan Konstantyn*	Popel de Subima	**11. 3. 1926**
Hryhoryj	Svystovyč	**24. 6. 1927**
Aleksander	Holejko	**23. 11. 1926**
Roman	Karatnyckyj	**23. 11. 1926**
Jevhen*	Plaskač	**23. 11. 1926**
Oleksa*	Sabat	**31. 3. 1927**
Stepan*	Velyčko	**23. 11. 1926**
Miroslava	Janovská	**30. 3. 1928**
Volodymyr*-Vasyl	Kulijevyč	**23. 6. 1927**
Stepan* (Štěpán)	Lešcynkij	**15. 3. 1929**
Lydija*	Buraczinska	**3. 3. 1929**
Mychajlo	Korčak	**12. 12. 1929**
Sonia	Pticová	**19. 11. 1930**
Lev	Klučko	**19. 11. 1932**
Eurel	Lusterman	**12. 3. 1932**
Dmytro	Uhryňuk*	**25. 6. 1930**
Jiří	Dlouhý	**20. 5. 1932**
Zdenko	Blažej	**16. 6. 1934**
Alfred	Jilge	**5. 12. 1934**
Václav	Martinek	**5. 12. 1935**
Bazyli (Vasyl)	Kolodij	**17. 6. 1937**
Ing. Alexander	Šnajdr (Sznajder)	**11. 5. 1935**

9.5.4 Státní zkouška z hospodářsko-politického oboru

Marie	Bohanesová	**15. 6. 1935**
Marta	Matějková	**21. 6. 1937**
Adolf	Málek	**8. 11. 1939**